

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย นั้น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมเอกสารตำราทางวิชาการและผลงานวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนแนวคิดทั้งหลายที่คาดว่าจะประโยชน์ต่อการศึกษาระบบแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา

การขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

ทฤษฎีสำนึกอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Theories of the Classical School of Criminology)

ทฤษฎีวิวัฒนาการและทฤษฎีวิวัฒนาการของแก๊งวัยรุ่น (Subculture Theory)

ทฤษฎีว่าด้วยการสมาคมที่แตกต่าง (Theory of Differential Association)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา

1.1 การขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

งามพิศ สัตย์สงวน (2543 : 70) ได้กล่าวถึงการขัดเกลาทางสังคมว่า โดยทั่วไป ทารกจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้ ต้องมีชีวิตและเติบโตในสังคมมนุษย์เท่านั้น มนุษย์เป็นสัตว์ที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นเพื่อมีชีวิตและเพื่อเจริญเติบโตต่อไปมากกว่าสัตว์อื่นทั้งหมด ทารกมนุษย์จะมีชีวิตรอดไม่ได้ถ้าไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนอื่น ๆ เพราะทารกหาอาหารกินเองไม่ได้เดินไปไหนไม่ได้ ยืนไม่ได้ ช่วยตัวเองไม่ได้ และไม่สามารถบังคับผู้ใหญ่ให้ตอบสนองตามความต้องการได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะช่วยตัวเองไม่ได้ แต่ทารกมนุษย์ไม่ได้เป็นเหมือนกระดาษที่ว่างเปล่า ที่วัฒนธรรมจะเขียนแบบแผนลงไป หรือเป็นเหมือนดินเหนียวที่วัฒนธรรมจะกดลงเป็นรูปอะไรก็ได้ ทั้งนี้เพราะทารกมนุษย์และเด็ก ๆ จะเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในวัฒนธรรมของพวกเขา สมอ และประสาทของมนุษย์ถูกสร้างขึ้นมา เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมกับคนอื่น ๆ เพื่อการเรียนรู้และเพื่อปรับตัวให้เข้ากับกฎข้อบังคับของระบบวัฒนธรรมที่เฉพาะ นอกจากนั้น ปัจเจกชนแต่ละคนจะนำลักษณะกรรมพันธุ์ที่เฉพาะของตนเข้าสู่กระบวนการขัดเกลาทางสังคมด้วย การกลายเป็นคน ๆ หนึ่งจึงเป็นผลของการกระทำที่ซับซ้อนระหว่างศักยภาพที่จะเรียนรู้ของมนุษย์ ประเพณีการเลี้ยงดูทารกและเด็ก ๆ ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป การถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ และแบบแผนทางวัฒนธรรมต่าง ๆ

สุพิศรา สุภาพ (2546 : 47-50) กล่าวไว้ในเรื่องนี้ว่า มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ในแง่ที่ต้องได้รับการขัดเกลาอบรมสั่งสอนตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นกระบวนการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมหนึ่ง ๆ ตามที่สังคมกำหนดไว้ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้บุคคลนั้นได้มีแบบแผนของความประพฤติที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่ม และสามารถดำรงอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นระเบียบ การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) จึงเป็นสิ่งที่มนุษย์จะต้องประสบตลอดชีวิต เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม แต่มนุษย์ไม่ได้เป็นสัตว์สังคมโดยกำเนิด เพราะมนุษย์ยังไม่มีพัฒนาการบางอย่างที่จำเป็นต่อการอยู่รอด เช่น การดำรงชีวิต การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงจำต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เพื่อความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง

หากมนุษย์ไม่มีการเรียนรู้หรือไม่ได้รับการอบรมขัดเกลา มนุษย์ก็ยากที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ หากมนุษย์คนใดถูกตัดขาด ไม่มีปฏิกริยาสัมพันธ์หรือการกระทำระหว่างกัน (interaction) ไม่ได้รับการเอาใจใส่เพียงพอดังแต่ในวัยทารกหรือเด็ก จะทำให้เด็กคนนั้นเติบโตขึ้นอย่างมีปัญญา เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากชีวภาพบวกวัฒนธรรม

บวกประสบการณ์ของตน แต่เกิดจากการมีความสัมพันธ์กันในระหว่างมนุษย์ เด็กจะกลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีปฏิริยาสัมพันธ์ต่อเนื่อง เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นใกล้ชิดสนิทสนมเป็นพื้นฐาน

ความสำคัญของการขัดเกลาทางสังคม

สุพัตรา สุภาพ (2546 : 47 - 48) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการขัดเกลาทางสังคมว่า การขัดเกลาเป็นสิ่งสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ เป็นหลักในการปฏิบัติที่คนเราจะต้องเรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ของกลุ่มหนึ่ง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อให้มีความสัมพันธ์กันได้ ฉะนั้น การขัดเกลาจึงเป็นวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรม ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับชีวิตของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก เป็นการรับเอาคุณค่าของกลุ่มที่เราช่วยด้วยในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกเป็นตัวตนหรือตัวของตัวเอง (Self) คือความรู้สึกที่ว่าตนเป็นมนุษย์ต่างจากคนอื่น สามารถควบคุมความรู้สึกนึกคิด ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบ หรือตามความเหมาะสมในกลุ่มอื่น ๆ

การขัดเกลาทางสังคมจึงมีกระบวนการที่ค่อนข้างซับซ้อน และสิ่งที่เรียนรู้นี้อาจจะแสดงออกในรูปของสัญลักษณ์ โดยบุคคลจะต้องผูกพันกับโครงสร้างของสังคมที่มีอยู่ ความผูกพันนี้แสดงออกมาในรูปที่บุคคลจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทในเรื่องต่าง ๆ เช่น การงาน การปกครอง การศึกษา การศาสนา การมีครอบครัว การนันทนาการ เป็นต้น

ตามที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สังคมจะกำหนดรูปแบบและหล่อหลอมบุคลิกภาพของตนให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ โดยสังคมจะหลอมหล่อมนุษย์โดยผ่านทางสถาบันพื้นฐานคือ ครอบครัวเป็นอันดับแรก เพื่อขัดเกลาเสริมต่อเพื่อจะได้เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ โดยสังคมจะมีส่วนสร้างความสำนึก ความประทับใจ คุณค่าทางวัฒนธรรม และแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกของสังคมอย่างแท้จริง นั่นคือ สังคมจะเปลี่ยนสภาพของบุคคลจากสภาพทางชีววิทยา (biological person) มาเป็นบุคคลของสังคม (social person) การที่จะเป็นบุคคลของสังคมได้จะต้องมีบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ อันเป็นผลผลิตที่ได้จากการอยู่ร่วมกันในสังคม

ในทางปฏิบัติ จะเห็นได้ว่า ทารกทุกคนจะต้องพึ่งพาผู้อื่นเพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะการบำบัดความต้องการที่จำเป็นบางอย่าง เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ซึ่งปกติแม่หรือผู้เลี้ยงดูจะตอบสนองต่อความต้องการเหล่านี้ในขณะที่ทารกยังช่วย

ตัวเองไม่ได้ การมีความสัมพันธ์กันนี้ไม่จำเป็นเฉพาะต่อสภาพร่างกายของเด็กเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าในทางด้านจิตใจและพัฒนาการของเด็กต่อไป พอทารกเจริญเติบโตขึ้น ธรรมชาติของมนุษย์จะพัฒนาบุคลิกภาพของเขา และหากมนุษย์คนใดก็ตามไม่มีการติดต่อสัมพันธ์กับหมู่มนุษย์ บุคลิกภาพของคนนั้นก็จะเป็นไม่สมบูรณ์ และไม่อาจทำหน้าที่ต่าง ๆ ของสังคมได้ การติดต่อสัมพันธ์ของมนุษย์ (human contact) จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาตัวตนและการพัฒนาบุคลิกภาพในฐานะเป็นบุคคลหนึ่งในสังคม

ความหมายของการขัดเกลาสังคม

สุพัทธา สุภาพ (2546 : 48) ได้อธิบายถึงความหมายของการขัดเกลาทางสังคมว่าเป็นกระบวนการที่มนุษย์เรียนรู้ ยอมรับค่านิยม กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อจะได้มีสถานภาพและปฏิบัติตามบทบาทต่าง ๆ ที่สังคมต้องการ บางครั้งก็ใช้คำว่าเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้บทบาทในอนาคตตามที่กลุ่มยอมรับ

ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น เพราะเราอยู่กับกลุ่มใดเราก็ต้องทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เด็กทุกคนจึงถูกหล่อหลอมหล่อความรู้สึกนึกคิดและการปฏิบัติไปตามสังคมกลุ่มนั้น เป็นการสร้างสถานภาพและบทบาทตามที่สังคมคาดหวังเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติ ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามสังคมจะไม่ยอมรับเป็นสมาชิก

สรุปแล้ว การขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ ได้เรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของกลุ่มหนึ่ง ๆ กำหนดหรือวางไว้ เพื่อเป็นแบบแผนของการปฏิบัติต่อกัน และให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

กระบวนการขัดเกลาทางสังคม

สุพัทธา สุภาพ (2546 : 49) ได้อธิบายต่อไปอีก เกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมว่ามีดังนี้

1. การตอบสนองความต้องการในระยะเริ่มแรก (response) เป็นกระบวนการที่บุคคลจะแสดงความต้องการออกมา และคนอื่น ๆ ในสังคมที่ทำหน้าที่นี้จะสนองตอบความต้องการนั้น เป็นการสนองตอบตามระเบียบแบบแผนที่สังคมนั้น ๆ กำหนดไว้ เช่น เมื่อเด็กทารกหิว (ต้องการ) จะร้อง (แสดงออก) มารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูจะให้นมเด็ก แตกต่างกันไปตามสภาพของสังคมที่ตนเป็นสมาชิก เช่น บางครอบครัวให้เด็กดื่มนมทุกครั้งที่ได้กร้อง แต่บางครอบครัวก็ให้ตามกำหนดเวลา เป็นการตอบสนองในรูปของการให้เรียนรู้ระเบียบที่สังคมนิยมปฏิบัติ จนกระทั่งโต

และแม้แต่การไม่ตอบสนอง ก็เป็นการขัดเกลาทางสังคมเช่นกัน เช่น เด็กเล็ก ๆ ชอบเล่นอุจจาระ บัสสาวะ ของตนเอง บิดามารดาจะห้ามและไม่ยอมให้ทำเช่นนั้น การไม่ยอมให้ทำตามที่เด็กต้องการ จึงเท่ากับสอนเด็กให้รู้จักปฏิบัติในสิ่งที่สังคมยอมรับหรือใช้เป็นมาตรฐาน ไม่ใช่ทำตามที่ใจต้องการเสมอ

2. การรู้จักปรับความต้องการและความสามารถของตนให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม (adaptation) เราต้องยอมรับว่า มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ไม่เท่ากัน บางคนรับได้ง่าย บางคนรับได้ยาก แม้จะได้รับการอบรมเท่าเทียมกัน เช่น เด็กบางคนสอนไม่นานก็จำได้ แต่เด็กบางคนสอนเท่าไรก็ไม่อาจจะปฏิบัติได้ ผู้ใหญ่จึงต้องยอมรับว่าคนแต่ละคนนั้นต่างกัน จะให้เหมือนกันย่อมจะไม่ได้ จะต้องรู้จักดัดแปลงการอบรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องหรือเข้ากับความสามารถของแต่ละคน ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น มรรยาทสังคม ก็คงทำได้ไม่ยาก เช่น การไหว้ ขอบคุณ การรู้จักนั่ง ยืน เดิน ฯลฯ แต่ในบางเรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องที่ใหญ่ออกไป หรือที่ขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างยิ่ง ก็ยากที่จะประพடுத்தตนให้เข้ากับความต้องการของสังคมได้ การขัดเกลาของสังคมจึงไม่บังเกิดผล เช่น ชาวเขาบางกลุ่มนิยมสมุนไพรรักษาโรค หากเรานำยาสมัยใหม่ไปรักษามักจะไม่ยอมรับประทาน หรือชาวไทยไม่น้อยกลัวการผ่าตัดทำหมัน ทั้ง ๆ ที่แพทย์ได้พยายามอธิบายว่า ไม่มีอันตรายอะไร สุขภาพจะแข็งแรงเหมือนเดิม บุคคลเหล่านั้นก็ยังไม่ยอมเชื่อ เพราะไปเชื่อว่าจะทำให้ตนเองทำงานหนักไม่ได้ เป็นต้น

3. การยึดถือสิ่งที่คล้ายกับตนเอง (identification)

(ก) ความต้องการที่จะทำตัวให้เหมือนกับบุคคลที่ตนต้องการยึดถือเป็นแบบฉบับ เช่น เด็กชายต้องการเลียนแบบพ่อ "เก่ง" เหมือนพ่อ เด็กผู้หญิงต้องการเลียนแบบแม่ "ดี" เหมือนแม่ เป็นต้น

(ข) ความรู้สึกร่วมกันบุคคลหรือกลุ่มที่ถือว่าเป็นพวกเดียวกันกับตน เช่น ความรู้สึกเจ็บร้อนแทน เห็นอกเห็นใจ เป็นต้น เช่น ความรักระหว่างสามีภรรยา ใครว่าสามีหรือภรรยา อีกฝ่ายหนึ่งจะโกรธแทน หรือใครมาว่าพี่น้องของตน ต่างก็เจ็บร้อนแทนกัน หรือบางคนรักเพื่อนยิ่งกว่าตัวเองหรือเหมือนตัวเอง ฉะนั้น หากเพื่อนได้รับความทุกข์ร้อนอะไร ตัวเองก็จะพลอยรู้สึกทุกข์ร้อนไปด้วยเช่นกัน

(ค) ความรู้สึกยึดมั่นหลักการหรืออุดมคติบางอย่างอย่างแน่นแฟ้น เช่น คนที่รักชาติ จนยอมสละชีวิตเพื่อชาติ เห็นได้ชัดในสงครามโลกครั้งที่สองที่ผู้ชายญี่ปุ่นยอมทำ "คามิกาเซ่" คือ ยอมตายคาเครื่องบิน เพื่อไปทิ้งระเบิดที่เพิร์ลฮาร์เบอร์ หรือบางคนยอมตาย ดีกว่ายอมเสียเกียรติ ยอมอดดีกว่ายอมโกง เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในชีวิตของมนุษย์ในระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร จะทำให้บุคคลนั้นรู้จักเลือกแบบหรือยึดถือแบบฉบับที่ตนคิดว่ามีส่วนคล้ายกับตน ความรู้สึกเช่นนี้จะเป็นแนวทางให้บุคคลรู้จักทำในสิ่งที่สังคมต้องการ แต่ความสำเร็จในการขัดเกลาที่ขึ้นอยู่กับว่าระเบียบกฎเกณฑ์นั้น ๆ สอดคล้องหรือเข้ากับความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความสามารถของเขาได้เพียงใด เช่น เด็กที่เคยอยู่บ้านแล้วไปเข้าโรงเรียนประจำ อาจจะไม่ชินกับระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียนแบบกินนอน เพราะบ้านกับโรงเรียนมีความเป็นอยู่ต่างกัน หรือคนไทยเคยรับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก พอไปต่างประเทศ ต้องรับประทานขนมปังแทนข้าว อาจจะไม่ชินก็ได้ เป็นต้น

วัยที่จำเป็นต่อการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคมเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับบุคคลในทุกเพศและทุกวัย แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะขอก้าวถึงวัยที่จำเป็นต่อการขัดเกลาทางสังคม ตามที่ สุพัตรา สุภาพ (2546 : 57 – 59) ได้แบ่งไว้เป็น 2 วัย คือ

1. การอบรมสั่งสอนในระยาะที่ยังเป็นเด็ก (socializing the child)
2. การอบรมสั่งสอนในระยาะที่ยังเป็นวัยรุ่น (socializing the youth)

1. การอบรมสั่งสอนในระยาะที่ยังเป็นเด็ก (socializing the child)

เป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด เพราะเป็นสถาบันแรกที่เด็กได้รับการอบรมสั่งสอน ซึ่งเป็นเรื่องที่พ่อแม่และผู้ปกครอง โดยเฉพาะ เช่น ตอนที่เด็กยังเป็นทารกเด็กก็ต้องการรับการตอบสนองทางร่างกาย และการเอาใจใส่ ความต้องการขั้นมูลฐานคืออาหาร ซึ่งในเรื่องการเลี้ยงดูนี้ก็แตกต่างกันไปตามแต่ละสังคม เช่น บางครอบครัวให้เด็กดื่มนมทุกครั้งที่ได้กร้อง แต่บางครอบครัวให้ตามกำหนดเวลา บางคนดื่มนมแม่จนโตเข้าโรงเรียน บางคนก็ดื่มนมชั้วระยะเวลาอันสั้น หรือไม่เคยดื่มนมเลย เป็นต้น เป็นการอบรมแบบแผ่ระเบียบวิธีในการตอบสนองความต้องการและการไม่ตอบสนองก็เป็นส่วนหนึ่งในการอบรมเช่นกัน

การอบรมนี้เป็นไปตามระยะเวลาของการเจริญเติบโต ในระยะที่เป็นทารก เด็กมักจะต้องการตอบสนองในเรื่องอาหาร ต้องการดูแลและความรักความอบอุ่น แต่พอโตขึ้นเด็กจะมีอารมณ์แสดงออก รู้จักความรักความเกลียด ความพอใจไม่พอใจ ผู้ใหญ่จึงต้องมีการเปลี่ยนจากการให้การตอบสนองความต้องการทางร่างกายมาเป็นการให้การอบรม ให้รู้จักควบคุมอารมณ์และหัดให้เด็กช่วยตัวเอง เช่น ให้กินอาหารเองโดยการเลิกล้อแกงเขา ให้เรียนรู้การรู้จักรักษา

ความสะอาดโดยไม่ต้องพึ่งแม่ต่อไป เพราะการตอบสนองทางกายจะลดความสำคัญลงไปกว่าการตอบสนองทางใจ เป็นการถ่ายทอดสิ่งที่ดีควรให้แก่เด็ก เพราะการที่เด็กจะมีอารมณ์ในแบบใด เช่น รัก โกรธ เกลียด อ่อนโยน หรือรุนแรง ฯลฯ เกิดจากความสัมพันธ์กับบุคคลที่ตนใกล้ชิดที่สุด คือ พ่อแม่นั่นเอง

เราจะเห็นได้ว่า พ่อแม่มีความสำคัญต่อการอบรมสั่งสอนเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุด ถ้าพ่อแม่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ดี เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้าม เด็กอาจจะต้องพบกับความผิดหวังและไม่ได้พัฒนาตนในทางที่ดีที่ควรจะเป็นไป

ส่วนสุขภาพจิตของเด็กจะดีหรือเลวมักมาจากพ่อแม่ ฉะนั้น พ่อแม่จะต้องเสริมสร้างสุขภาพทางกายและใจแก่เด็กด้วย อารมณ์ที่ปลุกฝังลงไปในจิตใจของเด็กนั้น ย่อมอยู่ภายใต้อิทธิพลของอารมณ์ของบุคคลในครอบครัว เด็กจะมีความรู้สึกปลอดภัย เกลียดชัง ก็โดยผู้ใหญ่ที่ปลุกฝังให้เด็กโดยไม่รู้สึกรู้สีกตัว โดยเฉพาะด้านคุณธรรม ทัศนคติ หรือแนวทางที่เด็กเลือกเป็นหลักในการปฏิบัติ ย่อมมาจากสวัสดิภาพหรือความเป็นอยู่ของบุคคลในครอบครัว ตลอดจนได้รับคุณธรรมจากการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคม สังคมช่วยขัดเกลาให้เด็กมีคุณธรรม น้ำใจ และอัธยาศัยต่าง ๆ นับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ เด็ก ๆ จะคลุกคลีกับผู้ใหญ่และได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากผู้ใหญ่ เด็กที่สมาคมกับหมู่เพื่อนก็จะได้รับคุณธรรมจากเพื่อน

2. การอบรมสั่งสอนในระบะที่ยังเป็นวัยรุ่น (socializing the youth)

วัยรุ่นเป็นวัยที่ได้ผ่านการอบรมมามากพอที่จะรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งการอบรมสั่งสอนก็จะได้จากครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน เป็นต้น เป็นวัยที่เด็กจะพ้นจากสภาพของความเป็นผู้เยาว์ และเริ่มเข้าสู่ภาวะของความเป็นหนุ่มสาว วัยรุ่นจึงเป็นเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งของการเจริญเติบโต เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ เพื่อที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว โดยเฉพาะร่างกายเปลี่ยนไปมาก มีการแปรปรวนของอารมณ์และจิตใจ ความแปรปรวนของอารมณ์เป็นสาเหตุให้เขามีพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น รักชอบอะไรก็อาจจะรักจนหลงชอบจนคลั่ง หรือเวลาฟังเพลงที่ชอบอาจร้องกรี๊ดกร๊าด คลั่งคาราพายยนตร์ เป็นต้น ถ้าเกลียดหรือเสียใจอะไร ก็จะไปแค้นใครสักคนไม่ได้นอนหลับ แต่อารมณ์และอาการเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามวันเวลาที่ผ่านไป ของที่เขารักอาจจะถูกทอดทิ้งภายในระยะเวลาอันสั้น เช่น 2 - 3 วันก็ได้ ส่วนความต้องการอื่น ๆ ก็เหมือนเดิม แต่มีสิ่งที่เพิ่มเติมชัดขึ้นมา คือ ความต้องการที่จะให้เป็น

ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ซึ่งเขาคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของเขา ฉะนั้น เราจึงเห็นได้ว่า เด็กในวัยรุ่น มักจะทำอะไรตามเพื่อน เป็นต้นว่า รสนิยม การดำรงชีพ การแต่งกาย ฯลฯ ถ้าเขาได้เข้ากลุ่มดีก็จะมีสนใจในทางที่ดี แต่ถ้าไปเข้ากลุ่มที่ชักชวนกันไปในทางเสื่อมต่อต้านคือตั้งต่อสังคม เด็กจะพลอยตามกลุ่มไปด้วย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้ยังต้องการความเป็นอิสระจากผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะแสดงออกมาในรูปของการต่อต้านระเบียบกฎข้อบังคับต่าง ๆ ซัดขิ้นตั้งต่อคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือครูอาจารย์ เป็นต้น ส่วนความต้องการก้าวหน้าในทางเด่นจนบางครั้งอาจจะออกมาในรูปที่ฝืนระเบียบของสังคม

สิ่งสำคัญที่สุด คือ การที่ครอบครัวและสังคมยอมรับว่า ตัวเขาได้ผ่านระยะวัยเด็กมาแล้วและกำลังก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ ยอมรับความคิดเห็นของเขา ให้เขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เขาต้องการให้พ่อแม่มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าเขามีความสามารถจะทำอะไรได้

ในระยะนี้เด็กจะสนใจและต้องการเป็นเพื่อนกับเพศตรงข้าม ถ้าเด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่เพียงพอ เด็กก็จะสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศได้ แต่ถ้าในทางตรงข้าม จะเป็นปัญหาสำคัญสำหรับเขาทีเดียว ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมว่าจะออกมาในรูปใด เช่น เกลียด โกรธ รัก เป็นต้น

สรุปแล้ววัยรุ่นเป็นช่วงที่ต้องการให้ผู้ใหญ่เข้าใจ และยอมรับว่าเขาเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่ง ฉะนั้น การอบรมในวัยนี้จึงอาจจะต้องพบกับความตึงเครียดบ้างถ้าเข้าใจเขาไม่ดีพอ ซึ่งในสังคมที่ซับซ้อน วัยรุ่นจะไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองตลอดเวลา แต่ต้องพบกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีคุณค่าในแบบต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเลือกที่จะยึดคุณค่าใดเป็นหลัก เพราะแต่ละกลุ่มกำหนดไปตามวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของกลุ่ม พ่อแม่ควรเข้าใจและควรปรับปรุงท่าทีของตัวเองเพื่อการอบรมสั่งสอนจะได้ผลและเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่นนั้นต่อไป เพื่อเขาจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่พร้อมและช่วยตัวเองได้ในอนาคต

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2546 : 1) กล่าวไว้ว่า เมื่อเราตั้งคำถาม ถามตัวเองว่า "ฉันคือใคร" นั่นคือเรากำลังถามเกี่ยวกับ "ตัวตน หรือ อัตตา" (Self) ของเรา ซึ่งเป็นสมบัติที่มีค่าและมีความเป็นส่วนตัวยิ่งของมนุษย์ โดยเรามักจะเก็บข้อมูลที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับ "ตัวตน" ของเราไว้ในขอกมูมที่ลึกที่สุด โดยปกปิดเป็นความลับไม่แพร่งพรายให้ใครทราบ ปัจจุบันนักจิตวิทยาและนักจิตวิทยาสังคมได้พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้มากขึ้นทำให้เราสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจได้ดีขึ้นว่าเราคือใคร เราแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร ทั้งทางด้านรูปร่างลักษณะ

สติปัญญา ทักษะ ความถนัด บุคลิกภาพ และความแตกต่างระหว่างบุคคลในเชิงพฤติกรรมซึ่งก็คือ ความแตกต่างของตัวตน หรือบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลนั้นมีฐานที่มาอย่างไร

สุพัตรา สุภาพ (2546 : 53) ได้อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นตัวตนว่า ความเป็นตัวตน เกิดจากการขัดเกลาทางสังคม เป็นการที่บุคคลยอมรับเอาคุณค่าของกลุ่ม ซึ่งเป็นผลจากการมีปฏิกริยาสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการปรับความต้องการและการกระทำของตนให้เข้ากับกลุ่มตามสิทธิและหน้าที่ที่สังคมกำหนดหรือยอมรับ ความเป็นตัวตนจึงเป็นผลผลิตของสังคม มนุษย์ต่างกับสัตว์ก็เพราะความมีตัวตน ซึ่งความมีตัวตนนี้มีตั้งแต่ในวัยเด็ก เริ่มแต่คำว่า ฉัน เธอ ของเธอ ของน้อง ของพี่ เป็นต้น เป็นความรู้สึกเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการสังสรรค์กับผู้อื่นในวิถีทางหรือระเบียบแบบแผนที่สังคมกำหนด ความเป็นตัวตนจึงเปรียบเสมือนหางเสือนำเรือสู่จุดหมายปลายทาง

การสร้างความเป็นตัวตนของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ และในต้นศตวรรษที่ 20 ผู้รู้หลายท่าน เช่น Cooley และ Mead เป็นผู้มื่ออิทธิพลอย่างยิ่งต่อการอธิบายเรื่องกระบวนการมีปฏิกริยาสัมพันธ์อันมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ ทำให้แนวความคิดนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

สำหรับในเรื่องเกี่ยวกับ "ตน" (self) นี้ มีผู้ให้แนวความคิดไว้หลายท่าน แต่แนวความคิดที่เป็นหลักใหญ่ที่สำคัญ ๆ มีอยู่ 3 แนวความคิด คือ แนวความคิดของ Cooley , Mead และ Freud

แนวความคิดของ Cooley (อ้างถึงในสุพัตรา สุภาพ, 2546 : 54) ได้ให้แนวความคิดเรื่องกระบวนการขัดเกลา โดยใช้หลัก looking glass-self กล่าวคือ ความสำนึกของตัวตนเป็นผลสะท้อนจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และจากการที่คนอื่นดูเราซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจ หรือกล่าวได้ง่ายเข้า คือ เป็นการมองตัวเองโดยใช้สายตาของคนอื่น เหมือนมองตัวเองจากกระจกเงา แต่ละบุคคลสามารถจะตัดสินใจว่าตัวเองควรเป็นอะไรแค่ไหน โดยเอาความคิดของคนอื่นที่มองตนหรือตัดสินใจว่าเป็นอย่างไรมาเป็นเกณฑ์สำคัญ เช่นเด็กคนใดถูกแม่ตำหนิว่าช่นเกียจคร้าน หรือไม่ดี เด็กมักจะมองตนเองเป็นผู้ที่ประพฤติไม่ดีไปด้วย หรือลูกที่ไม่ปฏิบัติตามที่พ่อแม่คาดหวัง จนทำให้พ่อแม่ว่ากล่าว จะทำให้รู้สึกว่ามีค่าหรือความสำคัญน้อยลงไป ในทำนองเดียวกันถ้าบุคคลใดดีดีกว่า เพื่อนฝูงรักใคร่ตนและให้เกียรติเคารพยกย่อง ก็จะมีชื่นชมและเห็นคุณค่าของตัวเอง สภาพเช่นนี้ถือได้ว่าบุคคลมักจะตัดสินใจหรือตีค่าของตนเองโดยเอาความคิดเห็นคนอื่นเป็นเกณฑ์

ดังนั้น ไม่ว่าจะปมด้วยหรือปมเชื่อง ความรู้สึกดีหรือไม่ดีที่เกี่ยวกับตัวเอง มักจะเกิดจากความรู้สึกของคนอื่นที่มีต่อตนเอง ลองคิดว่าเรามีความรู้สึกแบบใด ถ้าในชีวิตเรามีแต่คนเหยียดหยามดูหมิ่นไม่คบค้าสมาคมด้วย สภาพแบบนี้จะทำให้บุคคลเกิดความคิดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) อันเป็นผลสะท้อนที่บุคคลอื่นมีทัศนคติต่อตน สรุปแล้วทฤษฎีของ Cooley ให้ข้อคิดว่าบุคคลจะรู้ตนเองเป็นอย่างไรเมื่อเอาความคิดของผู้อื่นมาเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เราเห็นนั่นเอง

แนวความคิดของ Mead (อ้างถึงในสุพัตรา สุภาพ, 2546 : 54 -56) ในเรื่องความเป็นตัวตนได้อาศัยทฤษฎีของ Cooley เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ Mead เน้นกฎเกณฑ์บางอย่างที่บุคคลได้เริ่มสร้างความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองและจิตใจ และความรู้สึกทั่ว ๆ ไป อันเป็นผลมาจากกระบวนการฝึกอบรมทางสังคมจนสร้างความเป็นตัวตนขึ้น Mead แบ่งตัวตนออกเป็น 2 ส่วน คือ I และ ME

I คือ ส่วนที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง เป็นส่วนที่บุคคลแสดงออก ไม่ใช่ความต้องการของสังคม

ME คือ ส่วนที่รับเอาทัศนคติ ความคิดอ่าน กฎเกณฑ์ ระเบียบประเพณี ที่มีอยู่มาเป็นของตนโดยไม่คัดค้าน เป็นการยอมรับความต้องการของสังคม

ทฤษฎีของ Mead อาจสรุปได้ดังนี้ คือ

1. มนุษย์โดยทั่วไปจะไม่มีความเป็นตัวตน จนกระทั่งสังคมสร้างความเป็นตัวตนให้แก่เด็ก โดยผ่านทางพ่อแม่และกลุ่มเพื่อนฝูง

2. เด็กโดยทั่วไปจะไม่มีคามสำนึกเกี่ยวกับความเป็นตัวของตัวเอง หรือความสำนึกเกี่ยวกับจิตใจของตนเอง จนกว่าจะมีปฏิกริยาสัมพันธ์กันทางสังคม โดยเริ่มจากพ่อแม่ซึ่งพ่อแม่จะสอนเด็กให้รู้จักตัวเอง พ่อแม่จึงเป็นบุพพชาจารย์ที่สอนเด็กในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งในขั้นแรกทารกไม่รู้เลยว่าตนเป็นสัตว์โลกที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตน แต่ต่อมาก็เริ่มรับรู้แนวความคิดเกี่ยวกับ "บุคคลอื่น" ทั้งนี้เพราะเด็กเริ่มรู้สึกว่ามันนั้นเป็นคนละส่วนจากบุคคลต่าง ๆ ในบรรดาบุคคลต่าง ๆ นั้น พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดเป็นผู้มีส่วนหลอมหล่อจิตใจของเด็กคนนั้น

3. ภาษาเป็นอุปกรณ์สำคัญในการขัดเกลาทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมนี้ นับเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเป็นตัวตนทางสังคม การมีการขัดเกลาทางสังคมอันเกิดจากการใช้สัญลักษณ์ เช่น สัญลักษณ์ไฟตามสี่แยกที่สามารถทำให้ตนรู้ว่าจะทำตัวอย่างไร ไปหรือหยุดจากการดูที่ไฟ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสัญลักษณ์ทุกอย่างจะเป็นที่ยอมรับและเข้าใจเสมอไป เนื่องจากสัญลักษณ์มีความหมายต่างกันออกไป หากไม่รู้ความหมายก็ยากที่จะเข้าใจหรือ

ติดต่อกันได้ ทฤษฎีของ Mead ถือว่าสัญลักษณ์ และภาษาเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการสร้างสรรค์ความเป็นตัวตน ซึ่งเปลี่ยนสถานะจากการที่มนุษย์เกิดมาในโลกให้เป็นสมาชิกของสังคม ทฤษฎีของ Mead ได้รับการขนานนามว่า เป็นบิดาของทฤษฎีการมีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (symbolic interactionist) ซึ่งต่อมาถือเป็นสำนักความคิดสำนักหนึ่งหรือทฤษฎีอย่างหนึ่ง ที่เน้นความสำคัญของภาษาเป็นวิธีการสำคัญในการมีความสัมพันธ์ทางสังคม

4. เมื่อทารกได้เติบโตขึ้น จะเริ่มพัฒนาความสำนึกว่าอะไรถูกอะไรผิดโดยยึด "บุคคลอื่น" เป็นเกณฑ์พื้นฐาน นั่นคือบุคคลเริ่มเข้าใจว่าสังคมต้องการให้ "เขา" ปฏิบัติอย่างไรและจากผลสะท้อนที่บุคคลอื่นมีต่อตน เด็กจะเริ่มรู้จักว่าตัวของตัวคือใคร และมีเอกลักษณ์ของตัวเอง (self identity) ซึ่งในที่สุดเด็กคนนั้นก็ถูกขัดเกลาให้เรียนรู้วัฒนธรรมของสังคม

5. ความเป็นตัวตนทางสังคมไม่ได้หมายความว่าถึงการยอมรับทุกสิ่งทุกอย่าง โดยคำนึงถึง Me ตรงกันข้ามบุคคลยังมี I ซึ่งมีลักษณะความเป็นตัวของตัวเองที่สามารถที่จะสำนึกได้ด้วยตัวเอง ดังนั้น ในตัวของแต่ละบุคคลจึงมี Me ที่ได้หลอมหล่อจากสังคม และ I ที่สามารถจะควบคุมตัวเองได้ ความเกี่ยวพันระหว่างส่วนที่ได้รับจากสังคมและส่วนที่เป็นตัวเองนั้นถือได้ว่ามีส่วนช่วยให้บุคคลมีความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง

6. ผลกระทบจากการขัดเกลาเริ่มตั้งแต่เด็ก ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์แต่ในวัยเด็ก จนสามารถรู้จักว่าตัวเองคือใคร เพราะความเป็นตัวตนไม่ได้มีมาแต่เกิด แต่ต้องมาสร้างโดยผ่านทางครอบครัวเป็นแกนสำคัญ

ทั้ง Cooley และ Mead เน้นแหล่งที่หลอมหล่อหรือสร้างสรรค์บุคลิกภาพของมนุษย์ว่าเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)

แนวความคิดของ Sigmund Freud (อ้างถึงในสุพัตรา สุภาพ, 2546 : 56-57)
ถือว่าเป็นปัจจัยทางชีววิทยามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพ แนวความคิดของ Freud ถือหลักชีววิทยาเป็นสำคัญ โดยแบ่งความเป็นตัวตนออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. id เป็นพลังดั้งเดิม เป็นพื้นฐานซึ่งถูกผลักดันโดยความต้องการทางเพศและแรงกระตุ้นที่รุนแรงเป็นพลังอยู่เบื้องหลังการเจริญเติบโตของมนุษย์ เป็นแหล่งก่อให้เกิดบุคลิกภาพของมนุษย์ ซึ่งเปี่ยมรดกตกทอดทางกรรมพันธุ์ เป็นแหล่งของการเจริญเติบโตของมนุษย์และเป็นแหล่งพลังงานใหญ่คอยกระตุ้นส่วนที่เหลืออีก ๒ ระบบให้ทำงาน เป็นส่วนความต้องการทางชีววิทยาที่ต้องใช้ superego คอยควบคุม ซึ่งบางครั้งก็ทำไม่สำเร็จ

2. ego เป็นส่วนที่มีเหตุผลหรือตัวประสานระหว่าง id กับ superego ที่คอยควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ หรือความเป็นตัวตนของบุคคล เป็นส่วนของจิตที่ประกอบด้วยความรู้

ความจำ ความคิด และเป็นส่วนที่สามารถคาดคะเน หรือวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้ ego นี้มีส่วนควบคุมและเป็นช่องทางส่งพลังของ id ออกมา อันเป็นศูนย์กลางของบุคลิกภาพและการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

3. superego เป็นส่วนเกี่ยวกับคุณธรรม ระเบียบ ประเพณี กฎข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งบุคคลรับการขัดเกลาทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เรียกได้ว่า เป็นความรู้สึกใฝ่สูงที่จะพิจารณาว่าอะไรถูกอะไรผิด ดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ เป็นตัวกดความต้องการที่ไม่ดีงามหรือที่สังคมไม่ต้องการ และเป็นตัวส่งเสริม ego ให้ทำตามแบบแผนที่สังคมกำหนดหรือยอมรับ superego จึงเป็นตัวควบคุม id และ ego ความคิดของ Freud ถือว่า superego เป็นผลิตผลของสังคม ทั้งนี้เพราะบรรทัดฐานว่าอะไรผิดอะไรถูกเกิดจากสภาวะของสังคม ไม่ใช่สาเหตุทางชีววิทยา

สุพัตรา สุภาพ (2546 : 57- 58) ได้อธิบายสรุปถึงทฤษฎีแนวคิดทั้ง 3 ทฤษฎี ที่กล่าวมาข้างต้นว่า ล้วนแต่พูดถึงกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยแต่ละทฤษฎีมีการเพิ่มเติมตีความหมายต่างกันไปเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ทุกทฤษฎีล้วนแต่เน้นลักษณะพื้นฐานทางสังคมวิทยาร่วมกันบางประการ คือ

1. การขัดเกลาทางสังคมของมนุษย์ ช่วยสร้างบุคลิกภาพจึงมิใช่เป็นมรดกสืบทอดทางชีววิทยา
2. ครอบครัวเป็นตัวเชื่อมหรือมีบทบาทสำคัญในการขัดเกลา
3. บทบาททางสังคมจึงทำให้บุคคลสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้

แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

สุพัตรา สุภาพ (2546 :65) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างใกล้ชิด เป็นสถาบันที่มีความคงทนที่สุด และยังไม่เคยปรากฏว่าสังคมมนุษย์ใดไม่มีสถาบันครอบครัวปรากฏอยู่ เพราะมนุษย์ทุกคนจะต้องอยู่ในสถาบันนี้ เนื่องจากเป็นสังคมกลุ่มแรกที่เราจะต้องเผชิญตั้งแต่แรกเกิดเติบโตในครอบครัว ครอบครัวจะให้ตำแหน่ง ชื่อ และสกุล ซึ่งเป็นเครื่องบอกสถานภาพ และบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม

เฮอริบิว (Hoebel . 1966 อ้างถึงในประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ , 2535 : 52) ให้ความหมายของครอบครัวว่าหมายถึง ครอบครัวเป็นกลุ่มคนอันประกอบด้วยคู่สมรสและบุตรของพวกเขา

เบอร์เกอร์ส และ ล็อก (Burgess and Locke อ้างถึงในสุพัตรา สุภาพ , 2541: 65-66) ได้ให้คำจำกัดความของครอบครัวว่าจะต้องมีลักษณะสำคัญ 4 ประการดังต่อไปนี้

ครอบครัวประกอบด้วยบุคคลที่มาารวมกันโดยการสมรส หรือความผูกพันทางสายโลหิตหรือการมีบุตรบุญธรรม การสมรสแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา ส่วนความผูกพันทางสายโลหิตคือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก รวมทั้งบุตรบุญธรรมด้วย

สมาชิกของครอบครัวเหล่านี้ที่อยู่รวมกันภายในครัวเรือนเดียวกัน หรือบางครั้งก็แยกกันไปอยู่ต่างหาก สมัยโบราณ ครัวเรือนหนึ่งจะมีสมาชิก 3 - 4 - 5 ซึ่งอายุคน ปัจจุบันครัวเรือน (โดยเฉพาะในประเทศพัฒนา) จะมีขนาดเล็ก ประกอบด้วยสามีภรรยาและลูกหนึ่งหรือสองสามคนขึ้นไปหรือไม่มีเลย

ครอบครัวเป็นหน่วยของการติดต่อโต้ตอบระหว่างบุคคล เช่น สามีภรรยา พ่อแม่ลูก พี่น้อง โดยสังคัมแต่ละแห่งจะกำหนดบทบาทของแต่ละครอบครัวไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเพณีของแต่ละแห่ง ซึ่งหมายความว่าไม่ใช่เพียงต่างคนต่างถิ่น ต่างคนต่างอยู่ แต่ต่างคนต่างมีปฏิกริยาเชิงสัมพันธ์ต่อกัน เช่น รักกัน เอาใจใส่กัน สั่งสอนกัน จิตใจผูกพันกัน เป็นต้น

ครอบครัวถ่ายทอดค่านิยมวัฒนธรรม สมาชิกจะถ่ายทอดและรับแบบของความประพฤติในการปฏิบัติต่อกัน เช่น ระหว่างสามี ภรรยา และลูก และเมื่อผสมผสานกับวัฒนธรรมที่นอกเหนือไปจากครอบครัวก็จะได้แบบของความประพฤติที่สมาชิก ปฏิบัติต่อกันและต่อผู้อื่น

เมอร์ดีค (Murdock ๑๙๔๙ อ้างถึงในประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ , 2535 : 52) กล่าวว่าครอบครัวหมายถึงกลุ่มของสังคัมที่มีลักษณะสำคัญอันประกอบไปด้วย การมีที่อยู่อาศัยร่วมกัน การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจและการทำหน้าที่ผลิตชาติพันธุ์มนุษย์ ครอบครัวต้องประกอบด้วยมนุษย์ที่เป็นผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง และอย่างน้อยต้องมีคู่หนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางเพศต่อกันโดยการยอมรับของสังคัมและชายหญิงคู่ดังกล่าวจะมีบุตรหนึ่งคนหรือมากกว่าอยู่ด้วยจะเป็นบุตรโดยสายโลหิตหรือบุตรบุญธรรมก็ได้

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2542 : 32) กล่าวว่า การที่เด็กถูกอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่มีตัวแบบทางจริยธรรมเบี่ยงเบน หรือ อยู่ในครอบครัวที่มีมาตรฐานทางศีลธรรมต่ำ

(Immoral standard) คือ บิดามารดาไม่ค่อยมีศีลธรรมหรือมีมาตรฐานในทางศีลธรรมต่ำ โดยเฉพาะทัศนคติเชิงบวกของบิดามารดาที่มีต่อสิ่งผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรม จะมีส่วนหล่อหลอมขัดเกลาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไปตามครอบครัว เช่น บิดามารดาที่เห็นว่าการขโมย การพูดปด การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การเป็นนักเลงอันธพาล ฯลฯ เป็นเรื่องธรรมดา หรือถ้าบิดามารดาประพฤติตนผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรมทำตัวอย่างไม่ดีให้เด็กเห็น เด็กจะมีทัศนคติและค่านิยมไปในทำนองเดียวกัน คือเห็นดีเห็นงาม เห็นผิดเป็นชอบไปด้วย หรือกรณีที่จำแบบอย่างจากตัวอย่างที่ไม่ดีมาจากนอกบ้าน และบิดามารดาก็ชอบเมาสุราอาละวาด หรือมีอาชีพผิดกฎหมาย มารดาชอบเล่นการพนัน ฯลฯ เด็กก็จะเห็นผิดเป็นชอบ เห็นว่าถูกต้องดีงามไปด้วย หรืออาจรู้สึกไม่เคารพนับถือบิดามารดา เพราะประพฤติตนไม่ดีเหมือนคนที่ตนดูถูก เกิดความขัดแย้ง สับสนในจิตใจ นำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายได้

ศิริรัตน์ แอดสกูล (2540 : 72) กล่าวว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครอบครัวในปัจจุบันมีลักษณะดังนี้

มีความเห็นห่าง ไม่ใกล้ชิด ไม่ผูกพัน สืบเนื่องมาจากสภาพของพ่อแม่ที่ต้องออกไปทำมาหากินด้วยกันทั้งคู่ เลยมีเวลาอยู่ในบ้านร่วมกันน้อย

เมื่อเด็กและพ่อแม่ไม่ผูกพันกันใกล้ชิดเท่าที่ควร จึงทำให้เด็กอยู่ไม่ติดบ้าน ชอบออกไปเที่ยวนอกบ้าน ไปค้างคืนที่บ้านเพื่อน

เด็กเกิดความรู้สึกไม่รักบ้าน ไม่รักครอบครัว ไม่รักพ่อแม่ ฉะนั้นเด็กหลายคนจึงหาทางออกอื่น ๆ เช่น หนีออกจากบ้าน เสพยาเสพติด และตั้งครมภ์ก่อนเวลาอันควร เป็นต้น

สรุปแล้วครอบครัวหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มาวมกันโดยการสมรส โดยสายโลหิต หรือโดยการรับเลี้ยงดู มีการก่อตั้งขึ้นเป็นครอบครัว มีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นสามีและภรรยา เป็นพ่อและแม่ เป็นลูกชายลูกสาว เป็นพี่เป็นน้อง โดยการรักษาวินัยธรรมเดิมและอาจจะมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมก็ได้

ประเภทของครอบครัว

เมอร์ดีค (Murdock อ้างถึงในสุพัตรา สุภาพ , 2541 : 66 - 67) แบ่งครอบครัวเป็น 3 แบบคือ

ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และลูก (ลูกนี้อาจจะเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้) เป็นครอบครัวที่มีความสำคัญอย่างใกล้ชิดที่สุด ซึ่ง จะพบเห็นทั่วไปและมีแนวโน้มจะมีครอบครัวแบบนี้มากขึ้น เนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจเพราะ การมีครอบครัวใหญ่เป็นการสิ้นเปลือง โดยเฉพาะสภาพสังคมปัจจุบันที่ค่าครองชีพสูงขึ้น นอกจากนี้ครอบครัวแบบนี้ยังมีความเป็นอิสระ แต่ก็ห่างเหินจากญาติพี่น้อง อาจทำให้เกิดความ ว้าเหวและขาดความอบอุ่นได้

ครอบครัวขยาย (Extended family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยครอบครัว เดี่ยว Nuclear family และญาติพี่น้อง (เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า อา น้า เป็นต้น) อาจจะอยู่ ภายใต้อหลังคาเดียวกัน หรือเซตบ้านเดียวกัน โดยอาจจะปลูกอยู่ใกล้เคียงกัน แม้จะสมรสแล้วก็ ตาม เช่น อาจเป็นแบบคน 3 ชั่วอายุคนอยู่ภายใต้อหลังคาเดียวกันหรืออยู่ในบริเวณเดียวกัน โดยมี พี่น้องที่สมรสแล้วหลายคู่ คือ ทั้งคู่สมรสและลูก รวมทั้ง ปู่ ย่า ตา ยาย อยู่ด้วยกัน ครอบครัว ดังกล่าวจึงอาจมีถึง 20 คน และญาติพี่น้องก็มีหน้าที่ช่วยเหลือดูแลลูกหลาน เป็นครอบครัวที่มีความ รักความอบอุ่น แต่ขาดความเป็นอิสระเพราะสมาชิกอาวุโสสูงสุดจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว เช่น อาจจะเป็นคุณปู่ คุณตา ก็ได้ ทำหน้าที่ควบคุมดูแลความทุกข์สุขของสมาชิกในครัวเรือน เป็น ระบบที่ญาติพี่น้องมีความรักใคร่ผูกพันกันมาก ครอบครัวแบบนี้จะพบมากในสังคมเกษตรกรรม เช่น จีน อินเดีย เป็นต้น

Polygamous family ประกอบด้วยสามีหนึ่งภรรยาหลายคน ครอบครัวแบบนี้จึง เป็นครอบครัวเดี่ยว 2 ครอบครัวหรือมากกว่าที่มีสามีและพ่อร่วมกัน เช่น สังคมจีน อิสลาม นักร์ เป็นต้น

Sutherland และ Cressey (1974) ได้กล่าวไว้ว่า

ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนในทุกลักษณะ ครอบครัวได้พัฒนาเยาวชนในเรื่องอารมณ์ สติปัญญา ศีลธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ความเจริญ ทางร่างกาย ตลอดทั้งความเจริญทางสังคม ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนา สิ่งเหล่านี้ ต่อเด็ก โดยเฉพาะในวัยเริ่มต้นชีวิต คือระยะ 1-5 ขวบ ส่วนอิทธิพลของสิ่งอื่น ๆ ได้ เกิดขึ้นภายหลังอิทธิพลของครอบครัวคือหลังจากที่ครอบครัวได้ดำเนินการพัฒนาเยาวชนเป็น ระยะเวลานานพอสมควรแล้ว ครอบครัวได้สอนให้เด็กได้รู้และยอมรับกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับเวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เด็กได้เรียนรู้ว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะเป็นที่ต้องการของ บุคคลอื่นในสังคม การพัฒนาของเด็กในครอบครัวในระยะเริ่มต้นนี้เองที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของ

เด็กในอนาคต ถ้าเด็กได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักค่านิยมที่ดีงาม ก็เชื่อได้ว่าเป็นการยากมากที่เด็กจะประพฤติผิดกฎหมายบ้านเมืองต่อไปในอนาคต ในทางตรงกันข้ามหากเด็กได้รับการล้อมเกลาให้เห็นกงจักรเป็นดอกบัวแล้ว ก็มีทางที่จะเป็นไปได้ว่า ในกาลข้างหน้าเด็กจะประพฤติผิดกฎหมายได้มาก มีการวิจัยมากมายที่สนับสนุนว่าหากครอบครัวย่อหย่อนในการควบคุมเยาวชนและขาดความเข้มแข็งในการถ่ายทอดคุณค่าทางศีลธรรมแล้วจะทำให้เด็กกระทำผิดกฎหมายได้มาก

บุคคลสำคัญในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กเป็นอย่างมากก็คือพ่อแม่ ความประพฤติและค่านิยมของพ่อแม่มีความหมายต่อการพัฒนาทัศนคติ ความรู้และเทคนิคในการดำรงชีวิตของเด็กเป็นอันมาก

ในทางอาชญาวิทยานั้น มีการยอมรับกันว่าหากพ่อแม่เป็นคนปราศจากศีลธรรม ตัวอย่างเช่น เป็นคนชอบลักขโมย ชอบดื่มเครื่องดื่มของเมา ชอบเล่นการพนัน ก็แน่เหลือเกินว่า จะมีส่วนสำคัญต่อการกระทำผิดของเยาวชน ทั้งนี้ เพราะพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่เลวของลูก เป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมขึ้นมาในครอบครัว ในกรณีนี้พ่อแม่ไม่ซื่อหรือไม่เป็นตัวอย่างที่เลว ลูกก็ยังมีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควรอยู่แล้ว หากพ่อแม่ทำชั่วให้ลูกดูเป็นตัวอย่างแล้ว มีทางเป็นไปได้มากที่ลูกจะชั่วด้วย และความชั่วที่ลูกทำอาจจะไม่เหมือนกับ ความชั่วที่พ่อแม่ทำก็ถือได้ว่าเป็นความชั่วเหมือนกัน เช่น พ่อแม่เป็นคนชอบขโมยลูกอาจจะกลายเป็นโจรหรือเป็นฆาตกรก็เป็นได้ อนึ่ง หากพ่อแม่มีค่านิยมไปในทางทำลาย แทนที่จะมีค่านิยมไปในทางสร้างสรรค์ ทางเป็นไปได้มากกว่าจิตใจของลูกที่ได้รับการอบรมจากพ่อแม่ นั้น จะไม่เข้มแข็งพอที่จะต่อต้านอิทธิพลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมได้ พ่อแม่ที่มีค่านิยมไปในทางทำลาย นั้นเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้เป็นศัตรูกับครอบครัวของตนเอง ความสงบเยือกเย็นในครอบครัว แทบจะไม่มี ลูกก็ริหาความสนุกสนานเพลิดเพลินจากโลกภายนอกตามโอกาสที่จะสนองความต้องการของเขา อนึ่ง การหย่าร้าง การแยกกัน หรือการตายไปของคนใดคนหนึ่งที่เป็นพ่อหรือแม่ก็ดี ย่อมนำไปสู่ความไม่สมดุลขึ้นภายในครอบครัว และจะมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้ เพราะครอบครัวเช่นนี้เป็นครอบครัวที่ขาดความสุข และครอบครัวที่ขาดความสุขนั้นย่อมเปิดทางสำหรับการกระทำผิดของเด็กได้เมื่อมีโอกาส

เราอาจจะกล่าวได้ด้วยความมั่นใจว่า พ่อแม่ที่ขาดการเอาใจใส่เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมที่ควรแก่ลูก ขาดความสนใจในชีวิตความเป็นอยู่ของลูก มีส่วนสำคัญต่อการประกอบอาชญากรรม และเป็นไปได้อย่างมากในแหล่งที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์สูง เช่น แหล่งสลัม เป็นต้น

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับการเกิดอาชญากรรมนี้ มีนักอาชญาวิทยาได้จัดประเภทของครอบครัวที่จะมีส่วนทำให้เกิดอาชญากรรมหรืออาชญากรวัยรุ่นไว้ 6 ประเภทด้วยกัน

1. ครอบครัวซึ่งสมาชิกบางคนเป็นคนไม่มีศีลธรรม ติดเหล้า ติดยาเสพติดให้โทษ หรือทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการประกอบอาชญากรรม
2. ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือขาดแม่ หรือขาดทั้งพ่อทั้งแม่ อันเนื่องมาจากการตาย การหย่าร้าง หรือการจากกันไป
3. ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ควบคุมลูก เป็นเพราะความละเลยหรือเพราะความเจ็บไข้ได้ป่วย
4. ครอบครัวที่ไม่ค่อยลงรอยกัน ตัวอย่างเช่น มีคนใดคนหนึ่งทำตนเป็นคนคอยบงการหรือเจ้ากี้เจ้าการตลอดเวลา มีอคติโดยการให้ความรักที่ไม่เท่าเทียมกัน มีความเป็นทุกข์เป็นร้อนหรือวิตกกังวลจนเกินไป มีความรุนแรงจนเกินไป ขาดการเอาใจใส่ต่อกัน มีความอิจฉาริษยา อยู่กันมากหน้าหลายตาเกินไป หรือมีญาติเข้ามาสอดแทรกเกี่ยวข้อง เป็นต้น
5. เป็นครอบครัวซึ่งคนอยู่อาศัยต่างชาติต่างศาสนา กัน มีประเพณีนิยม และมาตรฐาน ในการดำรงชีพที่แตกต่างกัน เป็นบ้านที่ให้ความอุปการะคนจำนวนมาก ๆ หรือเป็นบ้านที่ยึดมั่นต่อระเบียบแบบแผนมากจนเกินไป
6. เป็นบ้านที่เศรษฐกิจไม่ดีพอ หรือมีความกดดันทางเศรษฐกิจ เช่น ไม่มีงานทำ มีความยากจน พ่อแม่ต้องออกไปทำงานจนไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก

ทางที่จะป้องกันไม่ให้ครอบครัวต้องเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรมนั้น จำต้องอาศัยโครงการสาธารณะเพื่อการแก้ไขปรับปรุง ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบครัวสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป การปรับปรุงสภาพของบ้านเรือนให้น่าอยู่น่าอาศัย การมีเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ การให้โอกาสแก่สมาชิกในครอบครัวได้มีงานทำ การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ในการวางแผนครอบครัว การให้โอกาสแก่ครอบครัวได้ดำเนินไปอย่างมีชีวิตชีวา เหล่านี้จะทำให้ครอบครัวปลอดภัยและมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ชุมชนควรร่วมมือกันพัฒนาครอบครัว โดยให้โอกาส แก่สมาชิกของแต่ละครอบครัวได้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน ให้คนทุก ๆ วัยได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแก่กันและกัน โรงเรียนก็ควรเข้ามาเกี่ยวข้องกับครอบครัว โดยการกำหนดโครงการพัฒนาเยาวชน และให้บริการแก่ครอบครัวตามสมควร และชี้ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เยาวชน พร้อมทั้ง ร่วมมือกับครอบครัวในการแก้ไขปัญหา อนึ่ง โครงการแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาส่วนตัวและงานอาชีพ ตลอดทั้งโครงการจิตเวชศาสตร์ ก็ควรจะให้ครอบครัวได้รับ

อย่างทั่วถึง กล่าวโดยสรุปแล้ว สมาชิกในครอบครัวทุกคนควรจะได้มีโอกาสพัฒนากิจการงาน เพื่อความเจริญเติบโตของครอบครัวร่วมกัน

การศึกษา หรือโรงเรียน โรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ทั้งในแง่ปัญหาที่โรงเรียนก่อขึ้นมาเอง และในแง่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับโรงเรียน มีผลงานวิจัยออกมามากมายในเรื่องนี้ มีข้อควรพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง โรงเรียนขาดความสนใจที่จะแสวงหาวิธีและแนวทางปฏิบัติ เพื่อช่วยเหลือเด็กให้เอาชนะพลังที่จะชักนำเด็กไปสู่การกระทำผิด

ประการที่สอง มีหลักฐานปรากฏชัดว่าโรงเรียนบางแห่งเป็นตัวการโดยทางอ้อม ให้เด็กกระทำผิด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้ใช้วิธีที่ทำให้เด็กบางคนประสบความล้มเหลว เช่น การปฏิบัติที่ทำให้เด็กขาดความสนใจต่อการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งเป็นผลให้เด็กมีความมุงร้าย หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อครู ต่อโรงเรียน หรือมีจะนั้นก็ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความคิดริเริ่ม มีทัศนคติไปในทางลบ และคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนา โรงเรียนในที่บางแห่ง เช่น ชนบทที่ห่างไกล หรือในถิ่นที่ยากจนมาก ๆ เป็นโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดการกับเด็กที่ไม่พร้อมจะเรียน พยายามใช้วิธี ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กหรือเยาวชน มีครูซึ่งขาดความเอาใจใส่และมีความมุงร้ายต่อเด็ก ถ้าเด็กเองไม่เคารพพ่อแม่ด้วยแล้ว ก็ยิ่งจะเพิ่มปัญหามากขึ้น แทนที่เด็กจะสนใจในการศึกษาเล่าเรียน ก็จะไปหาสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียน

ตัวอย่างที่เห็นเด่นชัดอย่างหนึ่ง หากเด็กไม่สนใจการเรียน ทางออกทางหนึ่งก็คือ เด็กจะหนีโรงเรียน และการหนีโรงเรียนของเด็กนี้เอง ที่อาจจะทำให้เด็กกระทำผิดต่อไปได้ เด็กที่กระทำผิดพวกนี้ พิจารณาได้ว่าเป็นพวกที่มีความล้าหลังในทางการเรียน คนพวกนี้จะมองเห็นโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้เขาไม่พอใจ คอยคุกคามความรู้สึกส่วนตัวของเขา

โรงเรียนที่ดีจะต้องจัดเตรียมเด็กให้เป็นพลเมืองที่รู้จักหน้าที่เพื่อการดำรงตนอยู่ในสังคม ซึ่งทุกคนสามารถที่จะก้าวหน้าในชีวิต อยู่ในฐานะที่มีเกียรติ หรือกลายเป็นบุคคลชั้นสูงได้ โดยความอุตสาหะของตนเอง เป็นสังคมที่ทุกคนจะช่วยเหลือตนเองได้ จะร่วมมือกับผู้อื่นได้ และไม่จำเป็นต้องคล้อยตามผู้อื่นเสมอไป ยิ่งกว่านั้น โรงเรียนจะต้องหาหนทางเกี่ยวกับชุมชน เพื่อเปิดโอกาสในการพัฒนาเยาวชน นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องเชื่อมโยงตนเองกับหน่วยงานอาชีพต่าง ๆ และหน่วยงานที่กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน การทำเช่นนี้เป็นสิ่งจำเป็น ที่จะทำให้เด็กมีโอกาสประกอบอาชีพ และพัฒนาตนเอง โรงเรียนจะต้องทำให้เด็กทุกคนแน่ใจว่า ตัวเขาจะเป็นผู้

มีสุขภาพดี มีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีสวัสดิภาพ มีงานทำและจะได้รับการในด้านต่าง ๆ การทำให้เด็กแน่ใจเช่นนี้จะทำให้เด็กปฏิบัติหน้าที่อย่างดี ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน โรงเรียนนั้นประกอบไปด้วยตัวอาคาร ครูบาอาจารย์ นักเรียน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการติดต่อสัมผัสกันขึ้นภายในโรงเรียน นอกจากนี้ยังทำให้โรงเรียนติดต่อกับโลกภายนอกอีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากสิ่งเหล่านี้ดำเนินไปอย่างไร้ความหมาย หรือผิดทิศผิดทาง ก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนขึ้นได้ แต่ถ้าหากได้รับการจัดการที่เหมาะสม อยู่กับร่องกับรอยก็จะสามารถป้องกันการกระทำผิดได้เช่นเดียวกัน

เฮอร์ชชี (Hirschi 1961 : อ้างถึงในพรชัย ชันดีและคณะ, 2543 : 129-130) กล่าวว่าบุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มสังคมซึ่งได้แก่ครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้คือพันธะทางสังคมหรือความผูกพันกับสังคม (Social Bond) แบ่งออกเป็น 4 ประการคือ

1. ความผูกพัน (attachment) หมายความว่า การที่บุคคลมีความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่นหรือมีความสนใจกับความรู้สึนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึกรู้สึกหรือสำนึกขึ้นที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

2. ข้อผูกมัด (commitment) หมายความว่า การที่บุคคลถูกผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพโดยสุจริต และเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่อยากกระทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านความมีเหตุมีผลของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

3. การเข้าร่วม (involvement) หมายความว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมเป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชญากรรม เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม ดังนั้นการเข้าร่วมถือว่าเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

4. ความเชื่อ (belief) หมายความว่า ระดับความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อถือต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูงก็จะมี

แนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

ความผูกพันทางสังคมนั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับและการปฏิบัติตามบรรทัดฐานและเมื่อใดก็ตามที่พันธะผูกพันทางสังคมล่มสลาย เด็กและเยาวชนก็จะแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือกระทำความผิด พันธะทางสังคม คือ ความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น การมีข้อผูกมัดหรือมีพันธะสัญญาต่อความสำเร็จในชีวิต การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับและความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม

1.2 ทฤษฎีสำนักราชญาวิทยาดั้งเดิม

(Theories of the Classical School of Criminology)

ชีซาร์ เบ็คคาเรีย Cesare Beccaria (อ้างใน พรชัย ชันติ และคณะ, 2543 : 16) เชื่อว่า "เจตจำนงอิสระ" (free will) เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ กล่าวคือ "มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลในการมุ่งแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดทางด้านวัตถุ และในการตัดสินใจเลือกการกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ มนุษย์จะพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมีเหตุมีผล เพื่อพิจารณาและคำนวณถึงผลประโยชน์หรือผลเสียที่จะได้รับการกระทำนั้น ๆ หลังจากนั้น จึงเลือกหรืองดเว้นพฤติกรรมนั้น" เบ็คคาเรียมีความเชื่อว่า หากจะป้องกันไม่ให้มนุษย์กระทำความผิดกฎหมาย บทลงโทษของกฎหมายจะต้องมีลักษณะที่รุนแรง แน่นนอน และรวดเร็ว เพื่อให้มนุษย์เชื่อหรือมองเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับการกระทำผิดมีมากกว่าผลประโยชน์ในที่สุดจะส่งผลทำให้มนุษย์เลือกที่จะงดเว้นไม่กระทำความผิด หลักปรัชญาของเบ็คคาเรีย ได้แก่

1. สัญญาประชาคมและความจำเป็นในการลงโทษ (contractual social and the need for punishments) กฎหมายเป็นสภาวะเงื่อนไขของมนุษย์ที่เป็นอิสระมารวมกันเพื่อสร้างสังคมขึ้นมา การรวบรวมเสรีภาพของมนุษย์ที่ได้เสียสละ ก่อให้เกิดอำนาจอธิปไตยของประเทศและของผู้บริหารที่ชอบธรรมโดยประชาชนในสังคมต้องเสียสละความเป็นอิสระภาพบางส่วนเพื่อให้ได้มาซึ่งความสงบสุขและความปลอดภัยในสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการลงโทษเพื่อปกป้องเสรีภาพที่ประชาชนในสังคมได้เสียสละและเพื่อให้ออกห่างจากการถูกแย่งชิงไปโดยบุคคลอื่น

2. ความร้ายแรงของอาชญากรรม (seriousness of crimes) เครื่องมือใช้วัดอาชญากรรมในสังคม คือ ภัยอันตรายที่อาชญากรรมนั้นก่อให้เกิดแก่สังคมไม่ใช่เจตนาในการก่อ

อาชญากรรม ดังนั้นเมื่อมีอาชญากรรมที่ทำให้สังคมเกิดภัยอันตรายจึงต้องมีการดำเนินคดีกับบุคคลนั้นไม่ว่าจะมีตำแหน่งหน้าที่ใดหรือเป็นชนชั้นใดในสังคม อีกทั้งต้องยกเลิกการอภัยโทษ (pardon)

3. วัตถุประสงค์ของการลงโทษ (punishments) วัตถุประสงค์ของการลงโทษต้องไม่ใช่เป็นการทรมานหรือยกเลิกออาชญากรรมที่ได้เกิดขึ้นแล้วแต่เพื่อป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้นอีกและป้องกันไม่ให้เกิดคนอื่นประกอบอาชญากรรมที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว

4. สัดส่วนของการลงโทษ (proportionate punishments) ความต้องการของสังคมคือ การป้องกันไม่ให้มีการประกอบอาชญากรรมและความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นการป้องกันไม่ให้บุคคลกระทำความผิดต้องมีบทกำหนดโทษที่มีความรุนแรงเป็นสัดส่วนมากกว่าสิ่งยั่วยุให้บุคคลกระทำความผิด ทำให้ต้องมีการกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด

5. ความรุนแรงในการลงโทษ (severity of punishments) ความรุนแรงของการลงโทษจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความผิดกฎหมายได้โดยที่ความรุนแรงต้องมีมากกว่าข้อได้เปรียบหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากอาชญากรรมแต่โทษที่เหมาะสมต้องไม่ใช่การทรมาน

เจอรามี เบนแธม (Jeremy Bentham; 1748 - 1832 อ้างใน พรชัย ชันดี และคณะ, 2543 : 19) นักปรัชญาชาวอังกฤษ ผู้สานต่อแนวความคิดของเบ็คคาเรีย หลักปรัชญาตามแนวความคิดของเบนแธมที่สำคัญคือ กฎหมายและการลงโทษ (law and punishment)

หลักปรัชญาของเบนแธมเกี่ยวกับกฎหมายคือ กฎหมายมีไว้เพื่อสร้างและสนับสนุนความสุขของบุคคลในสังคม ดังนั้นกฎหมายที่ดีต้องสามารถป้องกันไม่ให้ความชั่วร้ายเกิดขึ้นในสังคม เบนแธมได้นำเสนอว่าวัตถุประสงค์ของการลงโทษมี 4 ประการคือ

1. เพื่อป้องกันการกระทำความผิดกฎหมาย
2. หากไม่สามารถป้องกันการกระทำความผิดกฎหมายได้ ก็ต้องทำให้คนร้ายกระทำความผิดกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงหรืออุจฉกรรจ์
3. เพื่อป้องกันไม่ให้อาชญากรใช้กำลังประทุษร้ายเกินความจำเป็น
4. เพื่อป้องกันอาชญากรรมในลักษณะที่ทำให้รัฐเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

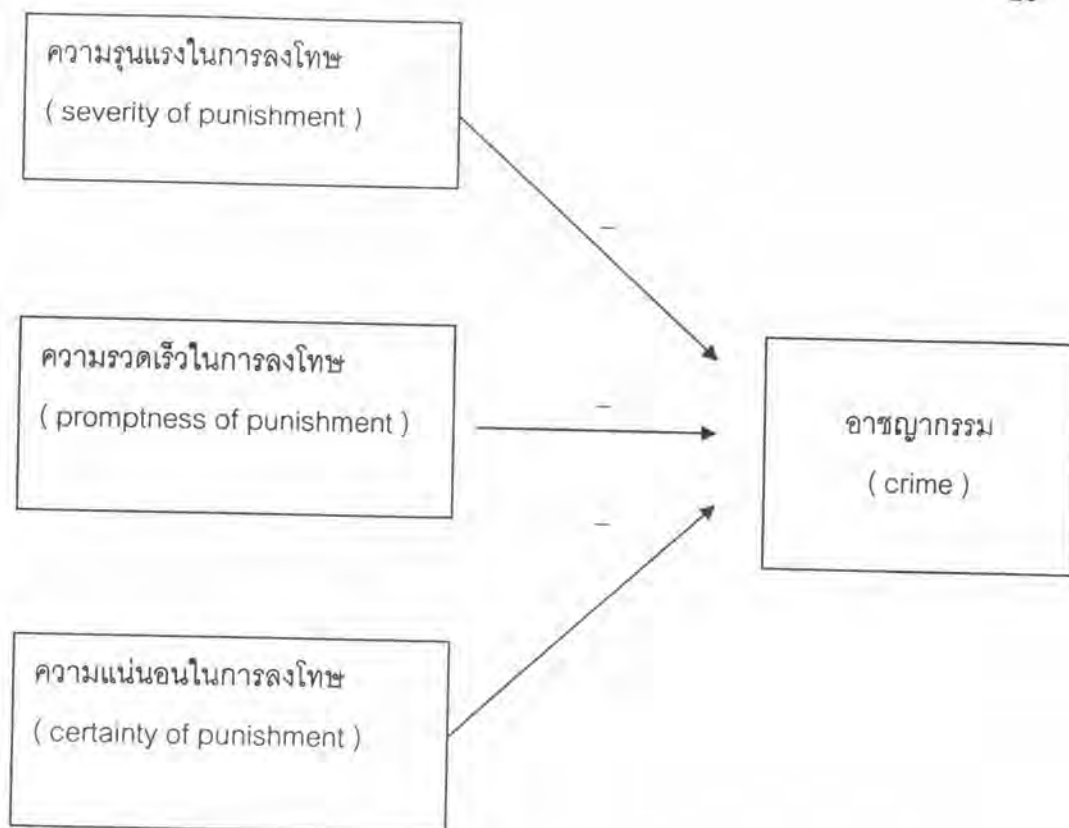
เบนแธมจึงเสนอให้ออกกฎหมายในลักษณะที่ทำให้บุคคลทั่วไปคิดว่า หากกระทำความผิดแล้วจะได้รับความทุกข์ทรมานมากกว่าความพอใจ และเบนแธมมีความเชื่อว่าการ

ลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นมิมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลนั้นไปกระทำความผิดกฎหมายเท่านั้น จึงไม่เห็นด้วยกับการลงโทษประหารชีวิตเช่นเดียวกับ แบ็คคาเรีย อีกทั้งยังเสนอให้มีการปรับปรุงเรือนจำในแนวทางที่จะทำให้นักโทษได้รับสิทธิการเป็นมนุษย์มากขึ้น (Masters & Roberson, 1990; Senna & Siegel, 1990)

หลักการสำคัญของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์มี 3 ประการ ดังนี้คือ

1. การที่บุคคลมีอิสระในการเลือกพฤติกรรมหรือมีเจตจำนงอิสระ (free will)
2. การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ (rationality)
3. การคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับสูงสุดจากการกระทำ (utility) (Akers, 1994)

ดังนั้นจึงนำเสนอว่า การป้องกันอาชญากรรมที่ได้ผลดีที่สุดก็คือ การดำเนินกระบวนการยุติธรรมที่ทำให้มนุษย์เชื่อว่า พฤติกรรมอาชญากรรมจะนำมาซึ่งผลเสียมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการประกอบอาชญากรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หากระบบกฎหมายมีบทบาทกำหนดโทษที่รุนแรง มีการลงโทษที่รวดเร็วหลังจากที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายได้ทุกคน จะส่งผลให้พฤติกรรมอาชญากรรมของบุคคลในสังคมลดลง ดังแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิรูปแบบการอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิม ค.ศ.1994

สรุปทฤษฎีสำนักรอาชญาวิทยาตั้งเดิมได้ว่า การที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้นเพราะมีอิสระในการเลือกพฤติกรรมหรือมีเจตจำนงอิสระ (free will) ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ (rationality) และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับสูงสุดจากการกระทำ ดังนั้น การป้องกันอาชญากรรมที่ได้ผลดีที่สุดก็คือ การดำเนินกระบวนการยุติธรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนเชื่อว่า พฤติกรรมอาชญากรรมจะนำมาซึ่งผลเสียมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิด ซึ่งหากจะป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดกฎหมาย บทลงโทษของกฎหมายจะต้องมีลักษณะที่รุนแรง แน่แน่นอน และรวดเร็ว เพื่อให้เด็กและเยาวชนเชื่อหรือมองเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับจากการกระทำความผิดมีมากกว่าผลประโยชน์ ในที่สุดจะส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนเลือกที่จะงดเว้นไม่กระทำความผิด

1.3 ทฤษฎีวิวัฒนธรรมรอง (Subculture Theory) ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็ก และเยาวชนที่สำคัญได้แก่ ทฤษฎีของอัลเบิร์ต เค โคเฮน และ วอลเตอร์ มิลเลอร์ (Albert K.Cohen and Walter Miller)

โคเฮน (Albert K . Cohen) อธิบายพฤติกรรมของผู้กระทำผิดกฎหมายว่า ผู้กระทำผิดมีค่านิยมของเขาเองซึ่งแตกต่างจากค่านิยมส่วนใหญ่ในสังคม โดยการปฏิบัติของเด็ก อาจจะขัดแย้งกับแนวทางของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น กล่าวคือ เด็กเหล่านั้นจะเรียนรู้เฉพาะ วิวัฒนธรรมย่อยของพวกเขา เช่น สำนวนการสนทนา การแต่งกาย การไว้ทรงผม หรือการแสดงดนตรี เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมย่อยของพวกเขาเหล่านี้ อาจจะขัดแย้งกับทัศนคติของผู้ใหญ่ (ผู้ใหญ่เห็นว่าไม่ดีงาม) กลุ่มเด็กพวกนี้จึงเกิดปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมส่วนใหญ่ ของสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้กลุ่มเด็กจึงหันเข้ามาวมกลุ่มกันและจะสร้างแบบแผนพฤติกรรมของตนขึ้นมาซึ่งพวกเขาคิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้

Cohen อธิบายพฤติกรรมของผู้กระทำผิดกฎหมาย โดยกล่าวว่า วิวัฒนธรรมย่อยของเด็กเหล่านี้มิได้มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำหรือพฤติกรรมของตน แต่มุ่งแสดงให้กลุ่มเด็กด้วยกันเห็นว่าตนนั้นเป็นคนเก่งหรือเป็นคนมีความสามารถเพื่อจะได้รับการยอมรับจาก บรรดาเพื่อนในกลุ่มของตน เช่น การตั้งตนเป็นหัวหน้าแก๊งและมีฉายาเรียก ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในหมู่พวกของตน เช่น แดงไบเลย์ เบี้ยก๊กวิ แก๊งดาวกระจย เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือในกลุ่มของตน

ทฤษฎีนี้อธิบายให้เข้าใจถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กที่จับกันเป็นพวกเป็นหมู่ และพฤติกรรมของเด็กพวกนั้นเป็นไปในลักษณะที่ฝ่าฝืนระเบียบแบบแผนของสังคมส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้อธิบายได้เฉพาะกลุ่มเด็กชายเท่านั้น เด็กหญิงที่มาวมกลุ่มกันและมีพฤติกรรมในลักษณะเกเรนั้น ไม่เป็นไปในลักษณะเช่นนี้ Cohen กล่าวว่า วิวัฒนธรรมรองของผู้กระทำผิดประกอบไปด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ (Albert K. Cohen in Edwin H. Sutherland and Donald R. Cressey, 1966 PP. 109 - 110)

1. ความสามารถรอบด้าน (versatility) หมายถึงการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม ได้มากมายหลายลักษณะ เช่น พวกขโมย นอกจากจะสามารถในเชิงขโมยแล้วยังสามารถในการ เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นได้สารพัดอย่าง

2. การแสวงหาความสุขเพียงชั่วแล่น (short – run hedonism) หมายถึง การแสวงหาความสุขใจในระยะสั้น ไม่ได้คิดวางแผนถึงความสุขใจในระยะยาว ไม่คิดถึงอนาคต มุ่งแต่ความตื่นเต้นในระยะเวลานั้น ๆ เป็นสำคัญ

3. ความเป็นอิสระของกลุ่ม (group autonomy) หมายถึง กลุ่มที่ไม่ยึดอยู่กับข้อกำหนดในสังคม แต่ยึดอยู่กับค่านิยมของกลุ่มที่ตนสังกัดเป็นหลัก ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความเหนียวแน่น หยิ่งในตนเอง มีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ในสังคม ขาดความเคารพนับถือผู้มีพระคุณ โดยมากมาจากครอบครัวที่ขาดระเบียบวินัยอยู่แล้ว เมื่อเข้ากลุ่มก็มักตามเพื่อน พ่อแม่ครูอาจารย์จึงเป็นคนไร้ความหมายสำหรับเยาวชนประเภทนั้น

นอกจากนี้ Cohen ยังกล่าวอีกว่าการกระทำผิดของวัยรุ่นเป็นการตอบสนองต่อปัญหาของแต่ละคน ซึ่งเราทุกคนเกิดมามีปัญหาด้วยกันทั้งนั้น ถ้าครอบครัวเข้มงวดกวดขันกับเด็กมากเกินไป เด็กหาทางออกโดยการไปคบกับเพื่อนฝูงนอกบ้าน แล้วช่วยกันสร้างแบบแผนพฤติกรรมขึ้นมาใหม่เพื่อแก้ปัญหของตัวเอง และแบบแผนของพฤติกรรมเช่นนี้จะถ่ายทอดสืบต่อ ๆ กันไปจากเด็กคนหนึ่งที่เขาเข้าร่วมกับกลุ่ม (สุชา จันทน์เอม, 2533 : 12)

ในทางจิตวิทยา เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหามักชอบก้าวร้าวทำลายสิ่งของ หรือพอใจที่จะเห็นผู้อื่นเดือดร้อน และพอใจที่จะฝ่าฝืนระเบียบของสังคม ดังนั้นในวัฒนธรรมย่อย (subculture) ของเด็ก พฤติกรรมของเขาจึงมีแนวโน้มที่จะต่อต้านระเบียบแบบแผนของสังคม (วารุณี ภูริสินสิทธิ, 2531 : 67-68) อธิบายว่าเด็กชนชั้นล่างที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ต้องอยู่ในสังคมซึ่งกฎเกณฑ์บรรทัดฐานถูกกำหนดโดยชนชั้นกลาง แต่เด็กเหล่านั้นไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนแบบชนชั้นกลาง จึงไม่พร้อมที่จะแข่งขันกับเด็กที่มาจากชนชั้นกลาง หรือแข่งขันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ถูกกำหนดโดยชนชั้นกลาง อย่างไรก็ตาม เด็กเหล่านี้ยอมรับในมาตรฐาน แต่ไม่มีวิถีทางที่จะให้ได้มา พวกเขาจึงสร้างวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของตนเองขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความคับข้องใจ ในแนวคิดของ Cohen วัฒนธรรมรองที่วัยรุ่นสร้างขึ้นประกอบด้วย

การขโมยเพื่อ "ขอให้ได้ขโมย" โดยเด็กไม่ได้ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้สิ่งที่ขโมย

ความปรารถนาร้าย คือ รู้สึกสนุกกับการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือเมื่อได้ทำทายข้อห้ามต่าง ๆ

บรรทัดฐานของเด็กที่จะกระทำผิด จะอยู่คนละขั้วกับบรรทัดฐานของสังคมผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่นถึงแม้พวกเขาขโมยเช่นเดียวกับอาชญากรผู้ใหญ่ แต่จะพบว่าของที่พวกเขาขโมยมีหลายชนิดและแปรเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ซึ่งแสดงว่าค่านิยมของเขาแตกต่างจากผู้ใหญ่

สนใจแต่ความสนุกสนานเฉพาะหน้า โดยไม่ได้นึกถึงหรือวางแผนสำหรับอนาคต
วัน ๆ จะรวมกลุ่มคุยเล่นสนุกโดยไม่ได้วางแผนว่าจะทำอะไร

ต้องการการปกครองตนเอง หนีไม่ได้ต่อการถูกบังคับจากภายนอก คนในกลุ่มจะ
คัดค้านต่อความพยายามของสถาบันทางสังคม อาทิเช่น ครอบครัว โรงเรียน ในการควบคุมชีวิต
ของพวกเขา ส่วนความสัมพันธ์ภายในกลุ่มมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมาก

Sutherland และ Cressey ได้อ้างแนวความคิดของ Quetelet และ Guerry
ซึ่งทั้งสองเป็นนักปราชญ์ชาวฝรั่งเศส หลักการของเขาสองได้เป็นที่ยอมรับในระหว่างปี ค.ศ.
1830 - 1880 แกนของความคิดมีอยู่ว่าการกระทำผิดที่เกิดขึ้น ณ แหล่งต่าง ๆ นั้น เป็นเพราะ
ความขัดแย้งกันในเรื่องค่านิยม ที่สำคัญคือค่านิยมในทางกฎหมายของบ้านเมืองอย่างหนึ่ง และ
ค่านิยมของประชากรอีกอย่างหนึ่ง คนในสวนต่าง ๆ ของประเทศมีค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป
กฎหมายที่ออกมาไม่สอดคล้องกับค่านิยมที่เขายึดถืออยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมของชนชั้นต่ำ
ในระยะเริ่มแรกของความคิดในแนวนี้เชื่อว่า การกระทำผิดเกิดจากความยากจน ความเสื่อม
โทรม และความเลวร้ายต่าง ๆ ในระยะต่อมาบางคนกลับมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกับพวก
สังคมวิทยา กล่าวคืออาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะสภาพทางชนชั้น

วอลเตอร์ มิลเลอร์ (Walter Miller)

(Miller 1985 : 5-19 อ้างถึงในสัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2523 : 242-243) ได้
อธิบายถึงสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่มาจากชนชั้นล่างโดยเฉพาะโดยเสนอว่า
ในชุมชนชั้นล่างนั้นจะมีวัฒนธรรมที่เป็นหลักในสังคมวิถีชีวิตของคนชั้นล่างมีลักษณะซึ่งจะ
ประกอบด้วย

การชอบหาเรื่อง (trouble) คือการชอบเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดกฎหมาย
มิลเลอร์ (Miller) กล่าวว่า ในบางสถานการณ์การละเมิดกฎหมายดูจะเป็นการนำมาซึ่งเกียรติยศ
ในชุมชนชั้นล่างและมีความเชื่อกำกวมระหว่าง การกระทำตามกฎหมายหรือละเมิดกฎหมาย

ความแกร่ง (toughness) คือมีความเชื่อในความแข็งแกร่ง ความกล้า และ
ต้องเก่งในเรื่องการต่อสู้ คนชั้นล่างจะมีการยกย่องในความเป็นลูกผู้ชายอยู่มาก จึงมักพบว่าใคร
ที่มีท่าทางเป็นพวกกร้าวเมศมักถูกทำร้ายอย่างรุนแรงในชุมชนชั้นล่าง

ความฉลาด (smartness) คนที่มีความสามารถในการได้มาซึ่งวัตถุต่าง ๆ หรือ
สถานภาพโดยใช้หัวสมองและใช้แรงกายน้อยที่สุด จะได้รับการยอมรับ เช่น การชนะในการเล่น
การพนัน เป็นต้น

ความตื่นเต้น (excitement) คนในชุมชนชั้นล่างชอบความตื่นเต้นซึ่งส่วนใหญ่ออกมาในรูปของการดื่มและการพนันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเล่นพนันม้าแข่ง เล่นหวย เล่นไพ่ รวมทั้งการไต่หาความสนุกสนานทางเพศ

ความเชื่อในโชคชะตา (fate) คนชั้นล่างมักรู้สึกว่าจะตนไม่สามารถกำหนดความเป็นไปของชีวิตตนเองได้ และเชื่อว่าทุกอย่างถูกกำหนดโดยดวงชะตา ซึ่งนำไปสู่การชอบเล่นการพนัน

การปกครองตนเอง (autonomy) คนในชนชั้นล่างจะแสดงออกถึงการต่อต้านต่อการควบคุมที่มาจากภายนอก โดยมีภาพว่าผู้มีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ มีความไม่ยุติธรรมต่อพวกตน ค่านิยมเหล่านี้มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในชุมชนนั้นด้วย ซึ่งเมื่อวัยรุ่นปฏิบัติตามค่านิยมที่มีอยู่ในชุมชนย่อมนำไปสู่ความขัดแย้งต่อบรรทัดฐานที่ยอมรับของสังคมส่วนใหญ่

ทฤษฎีวิวัฒนาการของแก๊งวัยรุ่น

ไคลเวิร์ดและโอลิน (Cloward and Olin 1959 : 1961 อ้างใน พรชัย ชันดี และคณะ, 2543 : 99) กล่าวว่า การปรับตัวของกลุ่มวัยรุ่นต่อความกดดันทางสังคมที่เกิดจากการที่โครงสร้างทางสังคมปิดกั้นไม่ให้วัยรุ่นเหล่านี้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม การที่สังคมมุ่งเน้นที่จุดมุ่งหมายมากเกินไปก่อให้เกิดความกดดันต่อบุคคล โดยเฉพาะบุคคลชั้นต่ำที่ไม่อาจบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้ การที่บุคคลจะกระทำผิดกฎหมายนอกจากจะเกิดจากการที่ช่องทางที่ถูกกฎหมายปิดกั้นเท่านั้น บุคคลนั้นจะต้องอยู่ในสถานะที่สามารถเรียนรู้วิธีการกระทำผิด ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะและความชำนาญของการกระทำผิดกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าช่องทางที่ผิดกฎหมายก็สามารถถูกปิดกั้นได้เช่นเดียวกันกับช่องทางที่ถูกกฎหมาย รูปแบบการกระทำผิดหรือวิวัฒนาการแบ่งออกเป็น 3 แบบคือ

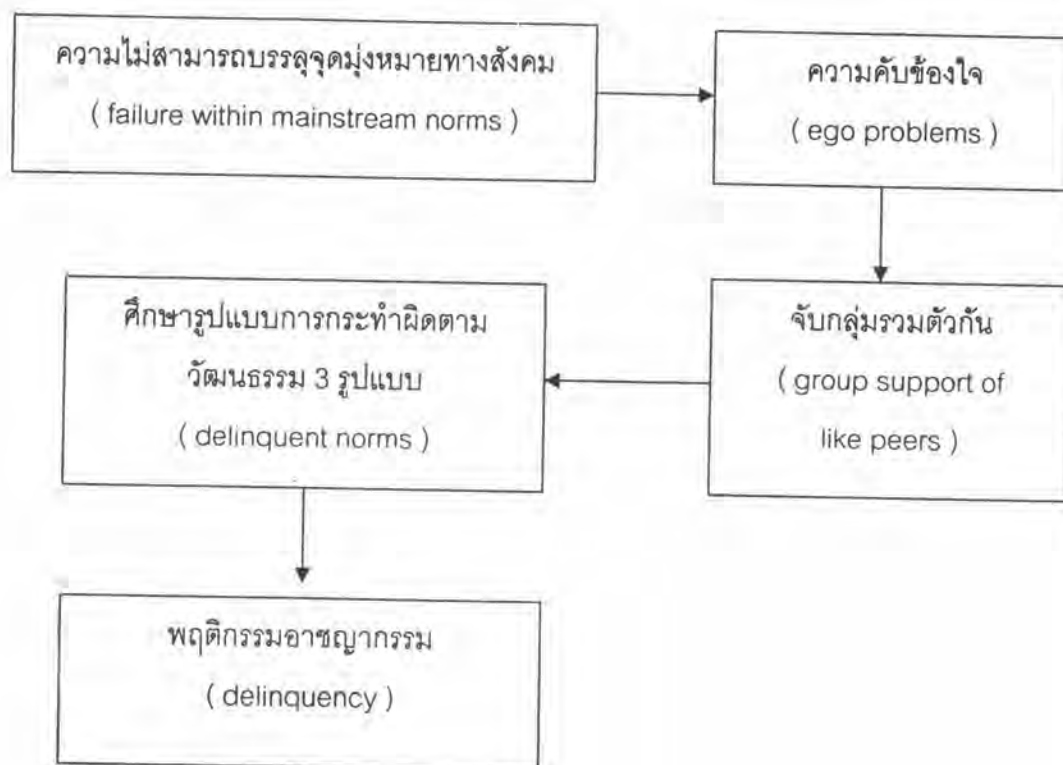
วิวัฒนาการแบบที่หนึ่ง คือ อาชญากรรมเป็นวิวัฒนาการของกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคมคือการมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น เช่น การลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือการขโมยทรัพย์ เป็นต้น เยาวชนกลุ่มนี้จะมาจากชุมชนที่สภาพสังคมมีรูปแบบอาชญากรรมให้เห็นเป็นตัวอย่ง ทำให้พวกเขาสามารถเรียนรู้และรับการถ่ายทอดวิวัฒนาการการกระทำผิดกฎหมายได้ ชุมชนที่มีลักษณะเช่นนี้จะมีอาชญากรที่เป็นผู้ใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เยาวชน

เรียนรู้และสามารถได้รับการยอมรับสถานภาพทางสังคมโดยการมีความสามารถในการกระทำผิดกฎหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินต่าง ๆ

วัฒนธรรมรอมแบบที่สอง คือ ความขัดแย้ง จะแสดงออกโดยการต่อสู้ระหว่างแก๊งเยาวชนด้วยกัน สถานภาพหรือชื่อเสียงจะได้มาจากการเป็นบุคคลแข็งแรง ก้าวร้าวและมีความสามารถในการต่อสู้ เยาวชนพวกนี้จะพบในชุมชนชั้นล่างของสังคมที่พวกเขาไม่สามารถเรียนรู้หรือรับการถ่ายทอดวิธีการหาเงินที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งไม่มีตัวอย่างของผู้ใหญ่ที่ทำงานหาเงิน โดยสุจริต รูปแบบและวิธีการในการกระทำผิดของผู้ใหญ่จึงไม่มีอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะเช่นนี้ เป็นเหตุให้เยาวชนจากชุมชนนี้มีความรู้สึกที่เป็นศัตรูกับสังคมและมองผู้ใหญ่ว่าเป็นผู้อ่อนแอ พวกเขาไม่สามารถจะพัฒนาความรู้ความสามารถในการหาเงินทั้งทางสุจริตและทุจริต จึงหันไปรวมกลุ่มกันและสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้รับการยอมรับก็คือ ความรุนแรงและความกล้าหาญในการ ต่อสู้ระหว่างแก๊งเยาวชนด้วยกัน

วัฒนธรรมรอมแบบที่สาม คือ การหลบหนี จะเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมของกลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติดหรือสุรา สมาชิกของแก๊งเยาวชนนี้จะไม่ยอมรับหรือเลียดถือจุดมุ่งหมายของสังคมที่ต้องการสร้างสถานะภาพโดยความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นกลุ่มเยาวชนที่ไม่สามารถหาความสำเร็จได้ในโลกของคนดี ไม่มีความสามารถที่จะศึกษาเล่าเรียนและยังไม่สามารถที่จะเรียนรู้วิธีการหาเงินโดยผิดกฎหมายและไม่มีความสามารถในการต่อสู้เยาวชนเหล่านี้จึงหลบหนีหรือปลีกตัวออกจากสังคมไปสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่คิดว่าเป็นโลกใหม่ สถานภาพหรือการได้รับความยอมรับภายในแก๊งก็มาจากนิสัยในการเสพยาเสพติดหรือสุรา

แผนภูมิแสดงรูปแบบการอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีของโคลวาร์ดและ
โอลิน (Cloward and Ohlin) ค.ศ.1990

สรุปทฤษฎีวัฒนธรรมรองและทฤษฎีวัฒนธรรมรองของแก๊งวัยรุ่น ได้ว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกิดจากการถูกปิดกั้นโอกาสทางสังคมโดยรูปแบบของการกระทำผิดนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพของชุมชนที่เยาวชนที่เป็นสมาชิกของแก๊งอาศัยอยู่ เนื่องจากสภาพสังคมของชุมชนจะมีวิธีการและรูปแบบของการกระทำผิดกฎหมายที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งจะแสดงออกโดยการต่อสู้ระหว่างแก๊งเยาวชนด้วยกัน ความมีชื่อเสียงจะได้มาจากการเป็นบุคคลแข็งแรง ก้าวร้าวและมีความสามารถในการต่อสู้ เยาวชนพวกนี้จะพบในชุมชนชั้นล่างของสังคม สิ่งที่ทำให้พวกเขาได้รับการยอมรับก็คือ ความรุนแรงและความกล้าหาญในการต่อสู้ระหว่างแก๊งเยาวชนด้วยกัน

1.4 ทฤษฎีว่าด้วยการสมาคมที่แตกต่าง (Theory of Differential Association)

เอ็ดวิน เอช ซูทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland 1955 : อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542 : 11) กล่าวว่า อัตราส่วนของการกระทำผิดมากน้อยเพียงใดนั้น เป็นผลมาจาก ลักษณะของการคบค้าสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่มและการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม การที่บุคคล คบหาสมาคมกันในกลุ่ม ทำให้บุคคลรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาถือปฏิบัติ ซึ่ง อาจจะเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่ผิดนั้น ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการติดต่อสัมพันธ์ความถี่ ช่วงเวลา และความเข้มข้นในการสมาคมของวัยรุ่นเป็นตัวแปรสำคัญในการส่งผลต่อการกระทำผิด หมายความว่า ถ้าวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดถี่หรือบ่อย ๆ และอยู่ในช่วงเวลานาน โอกาสที่วัยรุ่นนี้จะกระทำผิดไปด้วย มีมาก นอกจากนี้ถ้าวัยรุ่นนั้นมีความสัมพันธ์กับการกระทำ ผิดในช่วงต้น ๆ ของชีวิต พฤติกรรมการกระทำผิดจะเกิดขึ้นและติดตัวไปจนตลอดชีวิต ในด้าน ความเข้มข้นหมายถึง แหล่งที่เป็นแบบแผนของการกระทำผิดเป็นที่ยกย่องมากน้อยเพียงใดต่อ วัยรุ่นและวัยรุ่นมีปฏิริยาทางอารมณ์สัมพันธ์กับการสมาคมนั้นเพียงไร ถ้าเข้มข้นมากโอกาสที่ เด็กจะยอมรับและปฏิบัติตามแบบแผนก็เกิดขึ้นได้มาก

สุดสงวน สุธีสร (2541 : 64-65) ได้สรุปทฤษฎีนี้ไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

พฤติกรรมทางอาชญากรสามารถเรียนรู้กันได้

พฤติกรรมทางอาชญากรสามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลอื่นโดยขบวนการติดต่อสื่อสาร ทั้งทางด้านภาษาและท่าทาง

หลักการสำคัญของเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้มีการติดต่อ อย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม

การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร จะประกอบด้วยเทคนิคในการประกอบ อาชญากรรม และค่านิยม ทัศนคติ แรงบันดาลใจ และแรงขับดันภายใน

มีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้จากข้อกำหนดที่มีปรากฏอยู่ในกฎหมายว่าข้อใดควรเคารพ ปฏิบัติตาม และข้อใดควรละเมิด

หลักสำคัญของทฤษฎีการคบหาสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างนี้คือ การที่คนจะกลายเป็นผู้กระทำผิดนั้น เนื่องจากมีแนวโน้มในการที่จะเชื่อสิ่งที่จะละเมิดกฎหมายมากกว่าเคารพ

ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง หมายถึง ความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอ และลำดับเหตุการณ์ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับความประพฤติกทางอาชญากร หรือความประพฤติที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร

กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรนั้น จะประกอบด้วยกลไกต่าง ๆ เช่นเดียวกับกระบวนการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

การจะอธิบายผลของการมีพฤติกรรมอาชญากรว่าเป็นการแสดงถึงความต้องการ และค่านิยมทั่ว ๆ ไป ไม่สามารถอธิบายกับพฤติกรรมปกติที่มีความต้องการเหมือนกันได้

ศาสตราจารย์ ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ผู้เขียนตำรา "หลักอาชญาวิทยา" (Principles of Criminology) และเป็นผู้สร้าง "ทฤษฎีความสัมพันธ์ของความแตกต่าง" (Theory of Differential Association) ได้ให้ข้อคิดเห็น มีประเด็นสำคัญว่า "พฤติกรรมทางอาชญากรเรียนรู้กันได้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม และความประพฤติที่สื่อแสดงออกมาในลักษณะที่จะเป็นอาชญากรนั้น ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลาและความสม่ำเสมอในการติดต่อหรือความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน" จากข้อคิดเห็นดังกล่าว ซัทเธอร์แลนด์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าพฤติกรรมทางอาชญากรสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งได้ โดยกระบวนการดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมทางอาชญากรสามารถเรียนรู้กันได้

ซัทเธอร์แลนด์ มีความเชื่อว่า พฤติกรรมทางอาชญากรมิใช่เป็นการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ แต่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกอบรม โดยเหตุนี้บุคคลที่มีได้รับการฝึกอบรมให้ประกอบอาชญากรรมจะไม่ได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมทางอาชญากร เช่นเดียวกับบุคคลที่จะแก้เครื่องยนต์ได้ จะต้องได้รับการฝึกฝนวิธีการแก้เครื่องยนต์มาอย่างดีแล้ว

2. พฤติกรรมทางอาชญากร สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลอื่น โดยกระบวนการติดต่อ ขบวนการติดต่อดังกล่าวนี้ เป็นได้ทั้งการอบรม สั่งสอน ได้พบเห็น หรือรับรู้จากคำบอกเล่าสืบต่อกันมารวมทั้งการเลียนแบบจากวิธีการต่าง ๆ

3. หลักการสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้มีการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม

ในประเด็นนี้ ซัทเธอร์แลนด์ มีความเห็นว่า การติดต่อโดยผิวเผิน หรือเป็นการพบปะชั่วคราว รวมตลอดถึงการได้พบเห็นจากภาพยนตร์และหนังสือพิมพ์อย่างฉาบฉวย ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญของการถ่ายทอดพฤติกรรมทางอาชญากรรม

4. เมื่อมีการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรเรียนรู้จะประกอบด้วย

ก. วิธีที่จะประกอบอาชญากรรม ซึ่งอาจจะมีความยากง่ายแตกต่างกัน
ออกไป และ

ข. แรงบันดาลใจ แรงขับเคลื่อนภายใน ความมุ่งหมาย และทัศนคติ

5. การเรียนรู้ถึงแรงบันดาลใจ และแรงขับเคลื่อนภายในดังกล่าวข้างต้น จะเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติต่อกฎหมายของบ้านเมืองในทางที่นิยมชมชอบหรือเป็นปฏิกษก็ได้

ทั้งนี้ เพราะในบางสังคมสมาชิกจะได้รับการอบรมสั่งสอน ให้รู้จักเคารพในกฎหมายของบ้านเมือง แต่ในกลุ่มนอกกฎหมาย หรือคิดว่าตนเองอยู่เหนือกฎหมาย ย่อมจะถือว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองเป็นค่านิยมที่จะได้รับการยกย่อง

6. เด็กกระทำผิด เพราะเห็นว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งที่มีความค่านิยมมากกว่าการปฏิบัติตามกฎหมาย

ประเด็นนี้ ถือว่า เป็นหลักการสำคัญของทฤษฎีความสัมพันธ์ของความแตกต่าง เพราะโดยสภาพธรรมชาติแล้ว พฤติกรรมของเด็กจะดีหรือเลวย่อมขึ้นอยู่กับสภาพสิ่งแวดล้อมที่จะชักนำไป นิทานเรื่องสอนลูกให้เป็นใจ คงจะนำมาอธิบายในประเด็นนี้ได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุป ก็คือ บุคคลที่กลายเป็นอาชญากรก็เพราะมีความเกี่ยวข้อง และ ความเคยชินต่อพฤติกรรมทางอาชญากร จนถูกกลืนหรือดล้าตัวเข้าไปอยู่ภายใต้อิทธิพลทางวัฒนธรรมของหมู่ใจ

7. ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง หมายถึง ความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอและลำดับเหตุการณ์ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับความประพฤติทางอาชญากร หรือความประพฤติที่เป็นปฏิกษต่ออาชญากร

ในการศึกษาพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น เราอาจจะพบว่าความประพฤติเกร จะ เป็นพฤติกรรมหนึ่งที่น่าจะเกิดขึ้นได้ ขณะที่เด็กกำลังพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ พฤติกรรมดังกล่าวนี้ ถ้าเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการพัฒนาการ และเป็นไปอย่างสม่ำเสมอแล้ว ความประพฤติที่เกรก็อาจจะกลายเป็นพฤติกรรมทางอาชญากรได้ในอนาคต ตามขบวนการในประเด็นนี้ "ระยะเวลาและความสม่ำเสมอ" คือ ระยะเวลาที่เด็กได้รับการปฏิบัติอยู่ในสภาพที่เลวร้ายนั้น ๆ หรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมของชุมชนอาชญากรจนเกิดความเคยชิน และมีการปฏิบัติตนไม่แตกต่างไปจากเหล่าอาชญากร อาทิเช่น กระทำการที่ผิดกฎหมาย หรือมีพฤติกรรมผิดสังคม โดยไม่เกิดความกระดากหรือละอายใจ ส่วน "ลำดับเหตุการณ์" นั้น ตามขบวนการนี้ หมายถึงลำดับ

ขั้นตอนการพิจารณาทั้งทางร่างกายและจิตใจในช่วงชีวิตหนึ่ง ซึ่งจะมีส่วนก่อให้เกิดประสบการณ์ และความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม

8. ขบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรมสัมพันธ์กับแบบของอาชญากรและแบบที่ต่อต้านอาชญากร ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลไกของการเรียนรู้ในทางอื่น ๆ ด้วย

ขบวนการนี้อธิบายได้ว่า การเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากร ไม่จำกัดอยู่เพียงขบวนการของการเลียนแบบเท่านั้น บุคคลที่ถูกล่อลวงหรือชักชวนก็อาจจะเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรได้โดยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งไม่ใช่เป็นการเลียนแบบ

9. ขณะที่พฤติกรรมทางอาชญากร เป็นการแสดงออกถึงความต้องการโดยทั่วไปและค่านิยม แต่พฤติกรรมทางอาชญากรไม่สามารถจะอธิบายหรือตัดสินได้จากความต้องการและค่านิยมนั้น ๆ ในขณะที่พฤติกรรมปกติก็เป็นการแสดงออกถึงความต้องการ และค่านิยมอย่างเดียวกัน

ชัทเธอร์แลนด์ ได้ชี้ให้เห็นว่า พวกหัวขโมยทั้งหลาย จะใช้วิธีลักขโมยตัดช่องย่องเบา เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน แต่กรรมกรได้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเช่นเดียวกัน "เงิน" หรือ "ทรัพย์สิน" ย่อมหมายถึงความมั่นคงในฐานะซึ่งเป็น "ค่านิยม" อย่างหนึ่งในสังคมและเป็น "ความต้องการ" โดยทั่วไปของมนุษย์ โดยเหตุนี้ "ค่านิยม" และ "ความต้องการ" จึงไม่สามารถนำมาตัดสินพฤติกรรมทางอาชญากรได้ (อรัญ สุวรรณบุบผา, 2518 : 116 -119)

ของ กาเบรียล ทาร์ต Jean Garbriel Tarde (1843 – 1904)

การเลียนแบบ หมายถึง การเข้าไปยุ่งเกี่ยวในพฤติกรรมหลังจากที่ได้มีการสังเกตพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันของบุคคลอื่น การเลียนแบบจะเกิดขึ้นนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมที่ถูกสังเกตตลอดจนผลที่ได้รับจากพฤติกรรมนั้น การสังเกตรูปแบบที่เด่นชัดในกลุ่มบุคคลที่สำคัญและจากสื่อมวลชน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

ทาร์ต ได้เสนอแนวคิดด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเลียนแบบ โดยกฎของการเลียนแบบที่เขาเสนอมี 3 ข้อ ดังนี้

1. คนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน จะมีการเลียนแบบพฤติกรรมกัน
2. การเลียนแบบมีแนวโน้มจะแพร่จากสิ่งที่มีมากกว่าสู่สิ่งที่มีน้อยกว่า อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า บุคคลจะเลียนแบบผู้ที่มีสถานะเหนือกว่าตน เช่น ลูกเลียนแบบบิดามารดา ลูกน้องเลียนแบบเจ้านาย เป็นต้น

3. มีการแทรกแทนพฤติกรรม โดยเชื่อว่ากรรมมีพฤติกรรมใหม่ จะแทนที่พฤติกรรมเก่า เช่น นายเอ ปกติมักสูบบุหรี่เพียงอย่างเดียว ต่อมาเข้ามาอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาบ้า นายเอ จึงทั้งสูบบุหรี่และเสพยาบ้า หรือเดิมมีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อย ต่อมาถูกจับและติดคุก เมื่อพ้นโทษออกมากลับไปปล้นทรัพย์แทน ซึ่งเป็นพฤติกรรมการกระทำความผิดที่เพิ่มขึ้น

ทาร์ต เชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมนั้นจะมีผลทำให้บุคคลสามารถเลียนแบบพฤติกรรมกันได้ ตัวอย่างในภาพยนตร์ โทรทัศน์หรือสื่อหนังสือพิมพ์ต่างๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอาชญากรทั้งสิ้น (สุดสงวน สุธีสร, 2546 , 72-73)

Johnson (อ้างถึงในอาภัสรา ศรีธวัช, 2538 : 12) ได้ให้ทัศนะทางอาชญาวิทยาว่าการถ่ายทอดอย่างซ้ำซากเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้กระทำผิดกฎหมายทางสื่อมวลชนจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการถ่ายทอดความคิดที่ผิดให้แก่ผู้รับหรือรับฟัง ยิ่งในกรณีที่ได้ถ่ายทอดให้เห็นว่าผู้ละเมิดกฎหมายเป็นผู้สมควรได้รับการเห็นอกเห็นใจหรือยกย่องสรรเสริญด้วยแล้ว ก็จะมีเป็นอันตรายมากขึ้น อิทธิพลอย่างสำคัญของสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกระทำผิดของเยาวชนก็คือเป็นตัวกระตุ้นทัศนคติที่มีอยู่แล้ว หรือมิฉะนั้น ก็ส่งเสริมให้เห็นตามสภาพแวดล้อมที่ตนคิดว่าดีแล้ว ทั้งที่ความคิดหรือทัศนคติ หรือ สภาพแวดล้อมเหล่านั้น เป็นสิ่งนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายอาญา ทำให้บุคคลที่เคยคิดเห็นผิด ๆ มาก่อน พลอยมีภาพในใจที่ผิด ๆ คล้อยไปกับสื่อมวลชนที่เขาได้สัมผัสเพราะสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสื่อเป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการและผลประโยชน์ของตนเอง เป็นสิ่งที่ตนอยากหรือพร้อมที่จะเรียนรู้ทำความเข้าใจแสดงตนว่ามีค่านิยมที่ตรงกับ สื่อมวลชนที่แสดงออกมา นี่เป็นลักษณะที่เป็นอันตรายของสื่อมวลชนที่มอบสิ่งผิดหรือค่านิยม ที่ผิด ๆ ให้แก่สาธารณชน (อนันต์ชัย เชื้ออนธรรม และคณะ, 2527:18)

เด็กและเยาวชนกระทำผิดเพราะเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมของคนอื่น มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเลียนแบบแฟชั่น

โดยสรุป ทฤษฎีว่าด้วยการสมาคมที่แตกต่าง ของซูเธอร์แลนด์ (Sutherland) กล่าวคือ สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เด็กและเยาวชน กระทำผิดก็คือการที่เด็กและเยาวชนนั้นมีการสมาคมคบค้าอยู่กับกลุ่มคนที่กระทำผิด ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้กระทำผิดคือ ผู้ที่มีการสมาคมคบค้าอยู่กับกลุ่มที่ต่อต้านการกระทำผิด

ปัจจุบัน นักสังคมวิทยาได้เห็นพ้องต้องกันว่า พฤติกรรมการกระทำผิดของเด็ก เหมือนกับพฤติกรรมทางสังคมอื่น ๆ คือ สามารถเรียนรู้กันได้จากขบวนการสัมพันธ์ทางสังคม

จากทฤษฎีความสัมพันธ์ของความแตกต่างของ ชัทเธอร์แลนด์ พฤติกรรมทางอาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ในประเด็นที่ว่า

1. เป็นการเรียนรู้วิธีการที่จะประกอบอาชญากรรม
2. เป็นการเรียนรู้ถึงแรงบันดาลใจ แรงผลักดันภายใน เหตุผล และทัศนคติที่จะละเมิดกฎหมาย

กริชแฮม ไชคิส และเดวิด มัทซา (Gresham Sykes and David Matza) ได้ทำการวิเคราะห์ถึงเนื้อหาการละเมิดกฎหมายของเด็กที่กระทำผิดและให้เหตุผลว่า การกระทำผิดของเด็กมิใช่จะเกิดจากการเรียนรู้ถึงค่านิยม และทัศนคติของการที่จะละเมิดกฎหมายตามทฤษฎีของชัทเธอร์แลนด์ แต่เกิดจากการกำหนดแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยการใช้เหตุผลเพื่อปกป้องผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้พ้นจากการถูกดำเนินคดีของสังคม และเพื่อความสบายใจของตัวเอง สภาพเช่นนี้ เด็กจึงสามารถกระทำผิด และเข้าใจว่า การกระทำผิดเป็นที่ยอมรับ แม้จะไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้เด็กที่กระทำผิดจึงมิใช่แต่เพียงบุคคลที่อยู่นอกกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่ไม่รู้สำนึกในการกระทำผิดอีกด้วย การกำหนดแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนดังกล่าวนี้ ไชคิส และมัทซา เรียกว่า "วิธีการเพื่อความเป็นกลาง" (techniques of neutralization) วิธีการนี้ ทั้งสองเชื่อว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในทฤษฎีของชัทเธอร์แลนด์ที่เกี่ยวกับ "ความนิยมต่อการละเมิดกฎหมาย" และโดยการเรียนรู้วิธีการดังกล่าวเด็กจึงกลายเป็นผู้กระทำผิดได้ (อรรถ สุวรรณบุบผา, 2518 : 124)

ความคิดของ ไชคิส และ แมตซา (Sykes and Matza) ทั้งสองท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคในการแก้ตัวไว้ดังต่อไปนี้

1. ปฏิเสธความรับผิดชอบ (denial of responsibility) ในข้อนี้อธิบายได้ว่าผู้กระทำผิดใช้เทคนิคโดยโอนความรับผิดชอบให้คนอื่นหรือสิ่งอื่น ๆ เช่น อาจจะกล่าวว่าเป็นอุบัติเหตุ เป็นเพราะแรงกดดันจากภายนอกซึ่งตนไม่อาจจะควบคุมได้ เช่น ความเกลียดชังจากพ่อแม่ การมีเพื่อนเลว สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ผู้กระทำผิดกระทำตนคล้าย ๆ ลูกบิลเลียดกลมกลิ้งไปมา เพราะแรงกระทำของผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

2. ปฏิเสธการกระทำร้าย (denial of injury) เทคนิคในประการที่สองเกี่ยวเนื่องกับอันตรายหรือผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเด็กหรือเยาวชน เป็นเวลานานมาแล้วที่กฎหมายอาญาได้แยกแยะให้เห็นถึงอาชญากรรมที่แตกต่างกัน 2 ประการคืออาชญากรรมที่มีผิด ในตัวของมันเอง (หมายถึงผิดศีลธรรม) และอาชญากรรมที่ผิดเพราะกฎหมาย

ห้ามไว้ทั้งที่ไม่ผิดศีลธรรม เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดก็สามารถที่จะประเมินการกระทำของตนเอง ว่าผิดหรือไม่ สิ่งที่คนอื่นเห็นว่าผิดนั้น เด็กหรือเยาวชนอาจจะตั้งคำถามขึ้นมาว่า คนอื่นได้รับอันตราย จากการกระทำของเขาจริงหรือเปล่า ทำให้เกิดการตีความไปได้มากมาย ตัวอย่างเช่น การกระทำ การอันป่าเถื่อนใด ๆ เขาอาจจะคิดเพียงว่ามันเป็นการเล่นซุกซนของเขาเอง หรือในกรณีที่มีการขโมยรถยนต์เขาก็คิดว่า เป็นการยืมไปใช้ก่อน ไม่เห็นเสียหายอะไร หรือในกรณีการต่อสู้กันในแก๊ง เขาก็คิดว่าเป็นการทะเลาะกันเป็นส่วนตัว เป็นต้น

3. ปฏิเสธผู้เสียหายหรือผู้ได้รับอันตราย (denial of the victim) ข้อนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ผู้กระทำผิดคิดว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะเป็นการลงโทษ ผู้ที่สมควรลงโทษ หรือเป็นการแก้แค้นผู้ที่สมควรแก้แค้น จึงถือว่าผู้ได้รับการลงโทษ หรือได้รับการแก้แค้นมิได้เสียหายแต่ประการใด อีกอย่างหนึ่งเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์ เขาก็ปฏิเสธว่าเขากระทำกับสิ่งของ มิได้กระทำความเสียหายแก่ผู้ใด ความคิดที่ว่าไม่มีเหยื่อรับเคราะห์นี้เอง เป็นความคิดอันสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดเรื่อยไป

4. ประักปรำผู้ที่ประักปรำตน (condemnation of the condemners) หรือ อาจจะกล่าวสั้นๆว่า การไม่ยอมรับนับถือคนที่ไม่นับถือตน เทคนิคประการที่สี่นี้ เด็กหรือ เยาวชนกระทำผิดจะเบนความสนใจในพฤติกรรมตนเองไปสู่แรงจูงใจที่ทำให้ตนกระทำผิด แรงจูงใจสำคัญก็คือการประักปรำจากบุคคลอื่นโดยเฉพาะผู้มีอำนาจหน้าที่ พวกเขาอาจจะกล่าว อ้างว่า ผู้ที่ประักปรำเขาเป็นคนมือถือสาปากถือศีล มีจริตมารยาในการกระทำผิด หรือมีเจตนา ร้ายที่จะกระทำผิดเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยเฉพาะกับตำรวจนั้น เขาอาจจะมองว่าเป็นคนชั่ว ราษฎรบังหลวง โง่เง่าและทารุณโหดร้าย พ่อแม่หรือครูก็เหมือนกัน เป็นคนมีอคติ รักลูกไม่เท่ากัน การใช้เทคนิคเช่นนี้เท่ากับว่า เขาพยายามเก็บกดความผิดของตนเองไว้และกลับโจมตีความ เลวร้ายของคนอื่นแทน

5. อ้างถึงความจงรักภักดีในระดับที่สูงขึ้นไป (appeal to higher loyalties) เทคนิคข้อสุดท้ายนี้อาจจะอธิบายได้ว่า การที่เด็กหรือเยาวชนกระทำผิด มีความภักดีหรือยึดมั่นต่อ สิ่งอื่น ที่เขาเห็นว่าเหนือกว่าแนวประพฤตินิสัยส่วนใหญ่ สิ่งอื่นคอยกดดันหรือทำให้เขาต้อง เข้าไปเกี่ยวข้อง สิ่งอื่นที่สำคัญก็คือความมีมิตรจิตมิตรใจหรือความรักต่อเพื่อน ทั้งนี้มีได้ หมายความว่าเขาจะไม่นับถือค่านิยมของสังคมส่วนใหญ่ แต่เขานับถือสิ่งอื่นมากกว่า เมื่อมี ความขัดแย้งกันระหว่างการทำผิดกฎหมาย กับความรักเพื่อนหรือช่วยเพื่อน เขาก็จะเลือกเข้าข้าง การช่วยเหลือเพื่อนไว้ก่อน แม้ว่าเพื่อนจะกระทำผิดและเขาเองก็ยอมกระทำผิดด้วย เพราะเขา

คิดว่าความรักเพื่อนนั้นสำคัญกว่า การเคารพกฎหมาย ความจริงข้อนี้เป็นที่ยอมรับกันมานานในหมู่นักวิทยาศาสตร์ทางสังคม (อังโนอันณพ ชูบำรุง, 2527 : 73-75)

เด็กและเยาวชนกระทำผิดเพราะการเรียนรู้เทคนิคของการแก้ตัว แทนการเรียนรู้ค่านิยมทางศีลธรรม โดยการโยนความรับผิดชอบให้คนอื่นหรือสิ่งอื่น ๆ ปฏิเสธว่าสิ่งที่กระทำไม่มีความผิด เช่นการโยนว่าเป็นอุบัติเหตุปฏิเสธว่าเป็นอาชญากรรม เชื่อว่าสิ่งที่ตนกระทำเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว โจมตีความเลวร้ายของผู้อื่น และเลือกยึดมั่นนับถือต่อความรักเพื่อนมากกว่าเคารพกฎหมาย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ในการให้ความหมายของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้มีนักคิดและนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้ให้ความหมายที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พุทธศักราช 2534 มาตรา 4 ได้บัญญัติไว้ว่า

เด็ก หมายถึง บุคคลอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ตาม
 เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์
 แต่ถ้าเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี กระทำผิดอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ (ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2499 มาตรา 73) ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าเด็กที่มีอายุไม่ถึง 7 ปี ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ (immaturation) เพียงพอที่จะแยกแยะว่าอะไรผิดและอะไรถูก (สุชา จันท์เอม, 2533 : 3)

สุชา จันท์เอม (2542 : 3) ให้ความหมายคำว่าเด็กกระทำผิดว่า หมายถึงเด็กที่กระทำความผิดอาญา รวมทั้งเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดสำหรับเด็ก

สุพัตรา สุภาพ (2546 : 50) กล่าวว่า เด็กกระทำผิด คือ เด็กเกเร เร่ร่อน ขอดทาน หนีโรงเรียนและที่รุนแรงคือ การกระทำความผิดกฎหมาย คือ การทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ กระทำอนาจารและข่มขืน กระทำฆ่าเรา กระทำผิดว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ฯลฯ

อรัญ สุวรรณบุปผา (2518:32-33) ให้ความหมายเกี่ยวกับ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด หมายถึง เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดกฎหมายหรือประกอบอาชญากรรม ตามหลักอาชญาวิทยานั้นไม่ใช้คำว่าประกอบอาชญากรรมกับเด็กและเยาวชน หรือเยาวชนอาชญากร เพราะถือ

ว่าเด็กและเยาวชนยังอ่อนต่อวัยและด้อยในประสบการณ์ ไม่มีความรู้สึกผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ความตั้งใจกระทำการใดๆของเด็ก จึงอยู่บนรากฐานของความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และไม่สามารถ เล็งเห็นผลของการกระทำอย่างแท้จริงได้ ดังนั้นการกระทำของเด็กและเยาวชนแม้ว่าเป็นความผิด ตามกฎหมายแต่ก็ถือเป็นเพียงการกระทำนอกกลุ่มนอกรวม เป็นความผิดพลาดที่เกิดจากความอ่อน ต่อโลก ความบกพร่องในสภาพแวดล้อม รวมทั้งบุคลิกภาพและสภาวะทางจิตใจ หรือการกระทำ ที่ผิดแบบแผน

เสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2533 : 88 - 89) ได้กล่าวเกี่ยวกับการกระทำผิดของ เด็กและเยาวชนไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ขัดแย้งกับความต้องการในค่านิยมของวัฒนธรรมที่ ครอบงำวิถีชีวิตของเยาวชน นั่นก็คือพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนค่านิยมหลัก ซึ่งเป็นระบบที่ก่อรูปลักษณะ นิสัยใจคอของเยาวชน แม้ว่ากฎหมายบางอย่างจะไม่ได้ฝังรากลึกลงในจารีตประเพณีของสังคม แต่ก็ปรากฏว่าจารีตประเพณีหลายอย่างได้ถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการบัญญัติกฎหมาย ดังนั้น การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจึงมีความหมายไปในทางพฤติกรรมบางรูปแบบที่ขัดแย้งหรือ ต่อต้านสังคม ทำให้เกิดการเสียระเบียบทั้งในทางสังคมและตัวบุคคล และมีนัยความหมาย ครอบคลุมไปถึงผลของการใช้ค่านิยม วิจัยวิจัยความประพฤติว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาหรือไม่พึง ปรารถนา ภายในกรอบบรรทัดฐานและกฎหมายของสังคมด้วย เป็นความประพฤติที่มักจะมี ผลกระทบต่อกลุ่มไปในทางที่ไม่ดี พฤติกรรมนั้นก็มักถือว่าการต่อต้านสังคม

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 3) ให้คำจำกัดความว่า เด็กที่มีพฤติกรรมขัดกับ สังคมว่าเป็นเด็กที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ประพฤติตนไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับกรอบ วัฒนธรรมอันดีงามของสังคม ประพฤติตนไปในทางที่แตกต่างออกไปจากคนทั่วไปในสังคมที่เขา ประพฤติปฏิบัติกัน โดยยกตัวอย่างเด็กกลุ่มนี้ว่า คือ กลุ่มเด็กเกเร เป็นยุวอาชญากร เป็นต้น

ชิลตัน และกลูค (Sheldon and Glueck, 1964 : 8) กล่าวว่าเด็กคนใดก็ตาม ถึงแม้กระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ เพียงครั้งเดียว ก็เข้าลักษณะเด็กที่กระทำผิด แต่นักวิจัยไม่ถือว่าเป็น เด็กเกเร โดยให้ความหมายว่าเด็กเกเรจะต้องเป็นเด็กที่กระทำผิดอย่างเดียวกันหลาย ๆ คน เพราะ การที่เด็กทำผิดเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้ง อาจจะเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมยั่วใจ เมื่อเติบโตขึ้น อาจจะเลิกหายไปทั้ง ๆ ที่การกระทำนั้น ๆ เป็นการละเมิดกฎหมายก็ตาม

George Theodorson อธิบายความหมายของการกระทำผิดของเด็กและ เยาวชนไว้ว่า "Juvenile Delinquency" เป็นแนวความคิดทางกฎหมาย เป็นการฝ่าฝืนทาง กฎหมายหรือเทศบัญญัติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์อายุของผู้ใหญ่ตามกฎหมาย

ของชุมชนนั้น โดยมีได้รวมการประทุติตนไม่สมควรตั้งแต่ระดับธรรมดาจนถึงขั้นร้ายแรงของเด็ก และเยาวชนแต่จะรวมเฉพาะการประทุติที่ละเมิดกฎหมายเท่านั้น

เพาเวอร์ และวิทเมอร์ (Power and Witmer, 1951 : 180) ได้ให้ความหมาย เด็กกระทำผิดว่า ต้องพิจารณาถึงเกณฑ์ 3 ประการ คือ

1. ความหนักเบาของความผิด หรือความร้ายแรงของการกระทำ
2. ความถี่ของการกระทำ หรือการทําย่อยครั้งแค่นั้น
3. ทศนคติของผู้กระทำผิดต่อสังคม หรือต่อผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ได้เสนอว่าในช่วงวัยรุ่นนี้บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านฮอริโมนและสภาพของจิตทำให้เกิดความไม่สมดุลขององค์ประกอบของบุคลิกภาพทั้ง 3 โดยเกิดการต่อสู้ระหว่าง อิด (Id) และอีโก้ (Ego) โดยที่ อิด (Id) อยู่ในสภาพเข้มแข็ง ในขณะที่ อีโก้ (Ego) ค่อนข้างอ่อนแอ การต่อสู้ระหว่างความขัดแย้ง ภายในช่วงวัยรุ่นนี้สะท้อนออกมาในลักษณะที่ว่าอยากมีอิสระแต่ก็กลัวความโดดเดี่ยวอยากมีความรับผิดชอบแต่ก็มีความกังวลว่าจะไม่สามารถทำได้หรือตัวเองยังด้อยอยู่ และจะมีความทุกข์ทรมาน จากความต้องการทางเพศ และคับข้องใจกับข้อห้ามทางสังคมและการควบคุมจากภายใน ดังนั้นจากการต่อสู้เพื่อความสมดุลของบุคลิกภาพนี้ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่แปลก ๆ ไม่แน่นอน มีความขัดแย้งในตัวเอง รวมทั้งอาจมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในงานวิจัยนี้ มีขอบเขตเฉพาะการกระทำผิดกฎหมายอาญาเท่านั้น ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งหมายในอันที่จะป้องกันความเสียหายต่อสังคม โดยบัญญัติว่า การกระทำใดเป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่การกระทำนั้น หมายถึง คดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ได้แก่ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา พยายามฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย ซูลมุนต่อสู้เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ซูลมุนต่อสู้เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุษณารัตน์ วงศ์ลักษณพันธ์ (2548) ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของนายจ้าง พบว่า เกิดจากพฤติกรรมของนายจ้างผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมที่เอาวัดเอาเปรียบไม่ยอมจ่ายค่าจ้างและทำร้ายลูกจ้างชาวพม่าก่อนจนลูกจ้างเกิดบันดาลโทสะและกระทำความผิดขึ้น นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

อันเนื่องจากครอบครัวของลูกจ้างชาวพม่าส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ เมื่อขาดแคลนค่าจ้างที่พึงจะได้รับ จึงเกิดความคับแค้นใจเป็นผลให้มีความต้องการในทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อนำมาทดแทนรายได้ที่สูญเสียไป รวมทั้งเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คึกคะนองจนไม่สามารถยับยั้งการกระทำผิดของตนเองได้

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2544) ได้ศึกษาถึงการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ พบว่าลักษณะของวัฒนธรรมรองในการกระทำผิด (Delinquent Subculture) เป็นวัฒนธรรมรองที่เด็กและเยาวชนเรียนรู้จากบิดามารดาในลักษณะต่าง ๆ คือ กลุ่มที่บิดามารดามีพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมายลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น จำหน่ายยาบ้า ลักทรัพย์ ฯลฯ

รูปแบบและวิธีการการเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิดจากบิดามารดา กล่าวคือ การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมีพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมาย ได้ทำการอบรมสั่งสอนให้บุตรหลานเรียนรู้ที่จะให้การช่วยเหลือตน เพื่อประกอบพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมายดังกล่าว หรือสอนให้เด็กเห็นดีเห็นงามไปกับการกระทำผิดอันเป็นการบ่มเพาะนิสัยและความประพฤตินในการเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานสังคม จนกระทั่งเกิดความเคยชินเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาของครอบครัวที่จะดำรงชีพอยู่ด้วยการประกอบอาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ และเมื่อเติบโตขึ้นถึงวัยที่ต้องทำมาหากินเองได้นั้น บุตรหลานของครอบครัวอาชญากรเหล่านี้ก็ยากที่จะหลบหลีกพ้นจากวงจรชีวิตของครอบครัว และเครือข่ายอาชญากรของตนไปได้ และ การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมกระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างให้เด็กเห็น ใช้จ่ายเงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายในการดำรงชีพ หรือชมเชย เฉย ๆ หรือไม่ลงโทษต่อพฤติกรรมกระทำผิดที่สมาชิกคนหนึ่งคนใดของครอบครัวได้กระทำให้เด็กและเยาวชนเห็น ซึ่งทำให้เด็กเกิดความเคยชินและซึมซับเอาวัฒนธรรมรองในการกระทำผิดเหล่านั้นมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการดำเนินชีวิตตนโดยปริยาย

การที่เด็กถูกอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่มีตัวแบบทางจริยธรรมเบี่ยงเบน หรืออยู่ในครอบครัวที่มีมาตรฐานทางศีลธรรมต่ำ (Immoral standard) คือ บิดามารดาไม่ค่อยมีศีลธรรมหรือมีมาตรฐานในทางศีลธรรมต่ำโดยเฉพาะทัศนคติเชิงบวกของบิดามารดาที่มีต่อสิ่งผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรม จะมีส่วนหล่อหลอมขัดเกลาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไปตามครอบครัว เช่น บิดามารดาที่เห็นว่าการขโมย การพูดปด การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การเป็นนักเลงอันธพาล ฯลฯ เป็นเรื่องธรรมดา หรือถ้าบิดามารดาประพฤติดนผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรมทำตัวอย่างไม่ดีให้เด็กเห็น เด็กจะมีทัศนคติและค่านิยมไปในทำนองเดียวกัน คือเห็นดีเห็นงาม เห็นผิดเป็นชอบไปด้วย หรือกรณีที่จำแบบอย่างจากตัวอย่างที่ไม่ดีมาจากนอกร้าน และบิดามารดาก็ชอบเม้าสุรา

อาละวาด หรือมีอาชีพผิดกฎหมาย มารดาชอบเล่นการพนัน ฯลฯ เด็กก็จะเห็นผิดเป็นชอบ เห็นว่า ถูกต้องดีงามไปด้วย หรืออาจรู้สึกไม่เคารพนับถือบิดามารดา เพราะประพฤติตนไม่ดีเหมือนคนที่ ตนดูถูก เกิดความขัดแย้ง สับสนในจิตใจ นำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายได้

พัฒนา เมื่อกอ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิด เกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนหญิงในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน" พบว่า เด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดอายุขณะกระทำผิดเกินกว่า 14 ปี มีการศึกษาอยู่ในช่วง ป.1-ป.6 ไม่เคย ถูกดำเนินคดีมาก่อน เคยสูบบุหรี่ เคยดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ได้อยู่กับบิดามารดาหรือบิดามารดา หย่าร้างทำให้รู้สึกว่าขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ขาดเพื่อนที่เข้าใจหรือจริงใจ กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะบุคลิกภาพและอารมณ์ส่วนใหญ่เป็นคนชอบทำงานง่าย ๆ ชอบความรวดเร็ว ว่องไว ค่อนข้างจะเฉื่อยเฉย มักจะมีอารมณ์ดีเป็นส่วนใหญ่ และมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน กระทำผิดเพราะความโลภในสิ่งของและทรัพย์สินที่กระตุ้นยั่วยุ ขาดสติยั้งคิด ก่อปรกกับเหตุการณ์ บังคับ และโอกาสเอื้อต่อการกระทำผิด

นิพนธ์ เจริญจรรย์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาสาเหตุการกระทำผิด ของเด็กและเยาวชนตามแนวทางพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะสถานฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนหญิงบ้านปรานี" พบว่า เด็กและเยาวชนกระทำผิดมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางจิต ได้แก่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การคบค้าสมาคมกับคนชั่ว ความเป็น เหยื่ออาชญากรรมของผู้กระทำผิดในส่วนของ การติดการพนัน การติดสุรายาเสพติดประเภทต่าง ๆ ความอ่อนแอของสถาบันทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันการเมือง การปกครอง และความ ยากจน ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ที่เสี่ยงภัยหรือเหมาะสมในการกระทำผิด สิ่งเสพติด อาวุธ และวัตถุที่รัก

โอฬาร เขียมประภาส (2541) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ กระทำผิดของเด็กและเยาวชน" พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน คือ ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา ความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย

ศักดิ์ศรี ปริบาลบรรพตเขตต์ และสุรพล ปธานวนิช (2538) ได้ร่วมกัน ทำการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไทย พบว่า ในชุมชนแออัดมักจะมีพบการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดและในเขตโรงงานมักจะเกิด กรณีฆ่าและพยายามฆ่า

สุทาทิพย์ จันทรวิศรุต (2538) ได้ศึกษาเรื่อง "สาเหตุของการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน" พบว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวมีอายุเฉลี่ย 16 ปี สถานภาพเป็นโสด และมีการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาเท่านั้น ในขณะที่สถานภาพสมรสของบิดามารดามีการหย่าร้างสูงและกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นบุตรโตของครอบครัว และไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดาอย่างพร้อมหน้า ส่วนใหญ่มีรายได้โดยเฉลี่ยต่ำมาก เมื่อพิจารณาถึงรายได้หลักของครอบครัวโดยเฉลี่ยประมาณ 8,087 บาท และรายได้ไม่พอเลี้ยงครอบครัว สภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านเพิงไม้ อยู่ในบริเวณชุมชนแออัดเป็นส่วนใหญ่ และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 7 คน ความสัมพันธ์ของบิดามารดามักจะทะเลาะกันอย่างรุนแรง ประสบการณ์ในการถูกลงโทษจากบุคคลในครอบครัวและจากทางโรงเรียนพบว่า ถูกทำโทษบ่อยครั้ง แรงเสริมในการกระทำผิดสาเหตุส่วนใหญ่มาจากครอบครัวและลักษณะเพื่อนที่คบหาจะติดยาเสพติดหรือติดการพนัน เป็นต้น และพฤติกรรมที่กระทำผิดจนถูกควบคุมตัวส่วนใหญ่จะเป็นความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

อาภรณ์ อินทรสุขุม (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อค่านิยมในการพัฒนาตนเองและสังคมของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง" พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการพัฒนาตนเองและสังคมของเยาวชนกระทำผิดมี 10 ปัจจัยคือ การประกอบอาชีพของเยาวชนกระทำผิด เขตที่พักอาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความประพฤตินระหว่างการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู เพศ ความประพฤตินของเพื่อนสนิท ความประพฤตินของเยาวชนกระทำผิด การกระทำผิดของบุคคลในครอบครัว และจำนวนในการกระทำผิดของเยาวชน

อัจฉรา ทองตัน (2536) ได้ศึกษาเรื่อง "การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย" พบว่า เด็กและเยาวชนชายจะกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนหญิง เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีการศึกษาต่ำ มาจากครอบครัวที่ยากจน ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน นอกจากนี้การคบหาสมาคมกับผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนยังมีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนด้วย

ชาญศักดิ์ จริยวิทยานนท์ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี" พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดไม่ได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่มีหลายปัจจัยที่เป็น

สาเหตุ เช่น เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดีต่อกัน มาจากครอบครัวยากจนและอยู่ในเขตเกษตรกรรม มักชอบเที่ยวเตร่ตอนกลางคืน ถูกเพื่อนชักนำ และกระทำผิดครั้งแรกในคดีธรรมดาเป็นส่วนใหญ่

อรุณี ไอสถานนท์ (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน" พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 15-18 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย บิดาและมารดามีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ มักไม่ได้ประกอบอาชีพ ความผิดที่กระทำคือความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ส่วนใหญ่จะถูกศาลตัดสินลงโทษให้ อยู่ในสถานพินิจเป็นระยะเวลา 1-2 ปี ปัจจัยทางด้านสื่อมวลชนและการคบเพื่อนในสถานฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานฝึกอบรม ปัจจัยภายหลังฝึกอบรม ปัจจัยภายในครอบครัว และปัจจัยด้านการคบค้าสมาคมผู้มีความประพฤติเบี่ยงเบนนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

ธอร์นเบอร์รี่กับคณะ (Thornberry et al .,) (1994) ได้ศึกษาเรื่อง " youth gangs and incarcerated delinquents " พบว่าการคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นอาชญากรและพฤติกรรมอาชญากร จะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา โดยต่างจะมีอิทธิพลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรเพิ่มขึ้น โดยคณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเยาวชนเมืองรอสเซสเตอร์ มลรัฐนิวยอร์ก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นอาชญากรทำให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรเพิ่มขึ้น โดยการส่งเสริมสนับสนุนทางเครือข่ายเพื่อนฝูงและขณะเดียวกันการเข้าร่วมในพฤติกรรมอาชญากรจะทำให้บุคคลมีการคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นอาชญากรเพิ่มขึ้น ซึ่งกระบวนการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันนี้จะเกิดขึ้นตลอดเวลา ตราบเท่าที่บุคคลยังวนเวียนอยู่ในวงการอาชญากร

วินฟรี กับคณะ (Winfree et al .,) (1994) ได้ศึกษาเรื่อง " การมีเพื่อนเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย " ได้ทำการทดสอบสมมติฐานทฤษฎีการเรียนรู้ โดยทำการศึกษาเก็บข้อมูลจากเยาวชนที่ถูกควบคุมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กของมลรัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า การเป็นสมาชิกของแก๊งอาชญากร การมีเพื่อนเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรืออาชญากร จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่เห็นด้วยกับพฤติกรรมผิดกฎหมาย และส่งผลให้เยาวชนนั้นมีพฤติกรรมอาชญากรด้วย

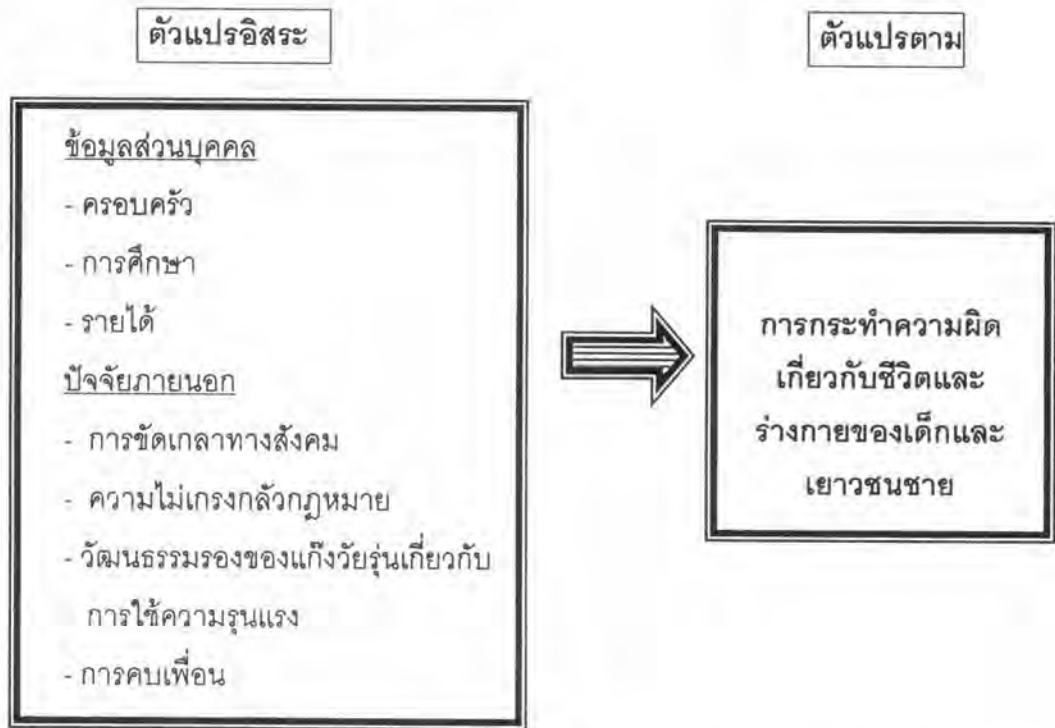
ทาร์ต (Tarde) (1978) ได้ศึกษาเรื่อง "juvenile delinquency in perspective" พบว่าไม่มีใครเป็นอาชญากรโดยกำเนิดแต่เชื่อว่าการแสดงออกของชีวิตในสังคมที่สำคัญอยู่ภายใต้การนำของตัวอย่างที่ได้มีประสบการณ์ การเลียนแบบเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งและการเลียนแบบบางอย่างทำให้เกิดอาชญากรรม

เบ็คเกอร์ (Becker) (1963) ได้ศึกษาเรื่อง "บุคคลภายนอก"(outsiders) พบว่า กลุ่มสังคมได้สร้างความเบี่ยงเบนขึ้นมาโดยสร้างกฎเกณฑ์ การละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความเบี่ยงเบนโดยใช้กฎเกณฑ์เหล่านั้นต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดดังกล่าวและประทับตราพวกเขาเป็นคนนอกคอก จากจุดยืนนี้ความเบี่ยงเบนจึงไม่ใช่ลักษณะของการกระทำที่บุคคลกระทำ แต่เป็นผลตามมาของการใช้กฎเกณฑ์หรือการลงโทษของคนอื่น ๆ ที่มีต่อการกระทำผิด ผู้เบี่ยงเบนคือบุคคลผู้ซึ่งการประทับตราถูกใช้เป็นผลสำเร็จ ดังนั้นพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็คือพฤติกรรมที่คนอื่นประทับตรา

โคลวาร์ดและโอลิน (Cloward and Ohlin) (1961) ได้ศึกษาเรื่อง " พฤติกรรมเบี่ยงเบนและโอกาสในการกระทำผิด " (delinquency and opportunity) พบว่า การกระทำผิดของแก๊งเยาวชนเกิดจากการถูกปิดกั้นโอกาสในการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของสังคม(ความร่ำรวย) และรูปแบบของการกระทำผิดนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะ และสภาพของชุมชนที่เยาวชนเป็นสมาชิกของแก๊งอาศัยอยู่ เนื่องจากสภาพสังคมของชุมชนจะมีวิธีการและรูปแบบของการกระทำผิดกฎหมายที่แตกต่างกัน วัยรุ่นที่ทำผิดกฎหมายส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาต่ำ ออกจากโรงเรียนตั้งแต่อายุยังน้อย และขณะถูกจับกุมวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว

วูล์ฟแกงและเฟอรราคูตี (Wolfgana and Ferracuti) (1957) ได้ศึกษาเรื่อง " วัฒนธรรมรองของการใช้ความรุนแรง " (subculture of violence) พบว่าสาเหตุของพฤติกรรม การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาในลักษณะที่ไม่มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อน และผู้กระทำผิดไม่มีจิตบกพร่อง มาจากชนชั้นล่างที่เป็นเยาวชนชายและมีอายุระหว่างเยาวชนถึงผู้ใหญ่ในวัยกลางคน ทั้งนี้เนื่องจากการยอมรับและปฏิบัติตามค่านิยมของวัฒนธรรมรองที่เน้นความรุนแรงและความก้าวร้าว ค่านิยมนี้จะได้รับการยอมรับในรูปของรางวัลทางสังคม โดยจะได้รับการยกย่องและเคารพนับถือ ส่วนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามจะได้รับการลงโทษด้วยการไม่คบหาสมาคมด้วย ขับออกจากกลุ่ม ดังนั้น สังคมใดที่มีวัฒนธรรมที่เน้นความรุนแรงก็มักจะมีอัตราอาชญากรรมสูงกว่าสังคมอื่น

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปสมมติฐานได้ดังนี้

1. ครอบครัวที่มีปัญหา เป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย
2. การศึกษาต่ำ เป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย
3. รายได้ต่ำ เป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย
4. การขัดเกลาทางสังคมที่ไม่ดี มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย
5. ความไม่เกรงกลัวกฎหมาย มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย
6. วัฒนธรรมรองของแก๊งวัยรุ่นเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง เป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย

7. การคบเพื่อนที่ทำผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย

คำอธิบายสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่อบอุ่น แยกแยกครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ควบคุมลูก ครอบครัวที่ไม่ค่อยลงรอยกัน ครอบครัวที่เศรษฐกิจไม่ดี เป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนชายกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

สมมติฐานที่ 2 เด็กที่มีระดับการศึกษาต่ำ ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่ไม่สนใจจะหาแนวทางป้องกันเพื่อช่วยเหลือเด็กให้เอาชนะพลังที่จะชักนำเด็กไปสู่การกระทำผิดชอบหนีโรงเรียน หนีออกจากโรงเรียนตั้งแต่อายุยังน้อย ไม่ได้เรียนหนังสือ เป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนชายกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

สมมติฐานที่ 3 ครอบครัวของเด็กมีรายได้ต่ำ เศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี ส่งผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย

สมมติฐานที่ 4 เด็กและเยาวชนที่มีการขัดเกลาทางสังคมในเชิงบวก คือ การเรียนรู้คุณค่า ของสมาชิกในครอบครัว เพื่อการเป็นสมาชิกในสังคมนั้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น การมีข้อผูกมัดหรือมีพันธะสัญญาต่อเป้าหมายที่ดีในอนาคต การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม ก็จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนชายไม่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

สมมติฐานที่ 5 บทลงโทษของกฎหมายที่เอาผิดกับเด็กนั้นไม่รุนแรงพอที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมองเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับจากการกระทำผิดมีมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไม่เกรงกลัวกฎหมาย และเลือกที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

สมมติฐานที่ 6 เด็กและเยาวชนที่มาจากชนชั้นล่าง มีที่อยู่อาศัยแออัด ครอบครัวมีรายได้ต่ำได้สร้างวัฒนธรรมของตนเองขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อความคับข้องใจ เป็น

วัฒนธรรมรองที่วัยรุ่นสร้างขึ้น เช่น ความแข็งแกร่ง การต่อสู้ การชอบหาเรื่อง ความตื่นเต้น ค่านิยมเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนในชุมชนนั้นด้วย และเมื่อเด็กและเยาวชนในชุมชนนั้น ปฏิบัติตามค่านิยมที่มีอยู่ในชุมชนชั้นล่าง ย่อมนำไปสู่ความขัดแย้งต่อบรรทัดฐานที่ยอมรับของ สังคมส่วนใหญ่ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนชายกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

สมมติฐานที่ 7 การคบเพื่อนหรือการสมาคมคบค้ากับกลุ่มคนที่กระทำความผิดทำให้ เด็กและเยาวชน รับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำความผิดมาถือปฏิบัติ ถ้าอยู่ในช่วง เวลานาน ถี่ หรือบ่อย ก็จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนชายกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ทั่วไป

เด็ก หมายถึง บุคคลอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ตาม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พุทธศักราช 2534 มาตรา 4

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พุทธศักราช 2534 มาตรา 4

เพศ หมายถึง เด็กและเยาวชนชาย

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมายถึง ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดย ไม่เจตนา พยายามฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย ชุลมุนต่อผู้เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ชุลมุน ต่อผู้ เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส แต่ไม่หมายรวมถึงการกระทำโดยประมาท

เขตประมณฑล สี่จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี และ นครปฐม

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ครอบครัวที่มีปัญหา หมายถึง ครอบครัวที่มีสมาชิกทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการ ประกอบอาชญากรรม ครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ ครอบครัวที่ไม่มีเวลาอบรม สั่งสอนเลี้ยงดูลูก ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ควบคุมลูก ครอบครัวที่ไม่ค่อยลงรอยกัน ครอบครัวที่ เศรษฐกิจไม่ดี

การศึกษาต่ำ หมายถึง จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ไม่ถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542)

รายได้ต่ำ หมายถึง พ่อ แม่ สมาชิกในครอบครัว ยากจน มีรายได้ต่ำ ไม่มีงานทำ ครอบครัวมีรายได้ไม่ถึง 5,730 บาทต่อเดือน หรือ 191 บาทต่อวัน (ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีผลบังคับใช้ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 website ของกระทรวงแรงงานที่ www.mol.go.th)

การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ครอบครัวหนึ่งได้ให้การเรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนให้กับสมาชิกในครอบครัวไว้เพื่อเป็นแบบแผนของการปฏิบัติต่อกัน และให้สมาชิกในครอบครัวได้พัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของตนเอง เพื่อการเป็นสมาชิกในสังคมนั้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยที่เด็กและเยาวชนที่มีความผูกพันที่ดี หรือ ความรักใคร่กับผูกพันกับบุคคลอื่น การมีข้อผูกมัดหรือมีพันธะสัญญาต่อเป้าหมายที่ดีในอนาคตการเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งกลุ่มสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและเพื่อนฝูง กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น

ความไม่เกรงกลัวกฎหมาย หมายถึง การที่เด็กและเยาวชน ไม่เชื่อว่าพฤติกรรมอาชญากรรมจะนำมาซึ่งผลเสียมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิด เนื่องจากการดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมไม่เข้มแข็งเพียงพอ เช่น การลงโทษเด็ก

วัฒนธรรมรองของแก๊งวัยรุ่น เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง หมายถึง วัฒนธรรมรองเฉพาะที่จับกันเป็นพวก เป็นหมู่กลุ่มเด็กผู้ชายเท่านั้น โดยมีได้มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำ หรือพฤติกรรมของตน แต่มุ่งแสดงให้กลุ่มเด็กด้วยกันเห็นว่าตนนั้นเป็นคนเก่ง หรือ เป็นคนมีความสามารถ ความมีชื่อเสียงจะได้มาจากการเป็นบุคคลแข็งแรง ก้าวร้าวและเก่งในการต่อสู้ เพื่อจะได้รับการยอมรับจากบรรดาเพื่อนในกลุ่มของตน เช่น การตั้งตนเป็นหัวหน้าแก๊งและมีฉายาเรียก ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในหมู่พวกของตน เช่น ดีใหญ่ แดงไบเล่ย์ แก๊งดาวกระจาย

การคบเพื่อนที่ทำผิดกฎหมาย หมายถึง การที่เด็กและเยาวชน มีการคบค้าสมาคมอยู่กับกลุ่มคนที่กระทำความผิด มีปฏิสัมพันธ์กับคนที่กระทำความผิด ดี บ่อย และนาน